Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ .147 | Łódź, Niedziela, 26 czerwca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ב סיון תרצ״ב | № 147

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

בלוטיגע קאמפען אין גאנץ דייטשלאנד

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

די נאכט איז דער קווארטאל מאאביט געווען ווי א בעלאגערטע פעסטונג. די פאליציי האט בע־פוילען צו פערמאכען די טויערן ווי באר ס'איז גע־ווארען פינסטער, אויך די פענסטער פון די הייזער מוזען זיין פערמאכט, די פענסטער טאקען נישט זיין בעלויכטען. דא און דארטען האט מען געהערט שאסען פון רעוואלווערען און ביקסען. אין משך פון דער נאכט זענען ארעסטירט געווארען 120 פערזאן.

אין דער פאליציי זענען פערנאטירט געווא־רען צוויי טויטע היטלעריסטען און 8 פערוואונדע־טע. אויך פון דער פראווינץ זענען אין משך פון דער נאכט פארגעקומען פיל בלוטיגע צוזאמענ־שטויסען. אין דארטמונד האט מען בעת א גאסען־דעמאנסטראציע אפגעגעבן 50 רעוואלווער־שא־סען פון ביידע צדדים; ס'איז פאראן 1 טויטער און 4 שווער־פערוואונדעטע.

אין האמבורג האט די פאליציי געמוזט שי־סען פון ביקסען, כדי פונאנדערצוטרייבען די קעמפערדע צדדים, וואס זענען בעשטאנען פון היטלעריסטען און ארבייטער. 60 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען.

אין סטאספורט (זאקסען) האבען די היטלעריס־טען דערשאסען אנ'ארבייטער, וועלכער איז גע־פאהרען אין אנ'אויטא.

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

היינט בייטאג זענען אין די גאסען פון בער־לין פארגעקומען בלוטיגע קאמפען.

היטלעריסטען זענען בעפאלען די רעדאקציע פון „פארווערטס" און דעמאליר׳ט ס'לאקאל.

די סאציאל־דעמאקראטען זענען ארויס אין א דעמאנסטראציע. עס איז געקומען צו א בלוטיגער געשלעג מיט היטלעריסטען. ס'זענען פאראן א סך פערוואונדעטע מיט מעסער'ס און שטעקענס.

פערשטענדיגונג צווישן קאמו־ניסטען און ס.ד. אין דייטשלאנד

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

צווישען די קאמוניסטען און סאציאל־דעמא־קראטען איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צו בילדען א געמיינזאמען פראנט. באלד איז אויך געבילדעט געווארען א געמיינזאמער קאמיטעט, וועל־כער האט ארויסגעגעבן אנ'אויפרוף צו דער בע־פעלקערונג, צו שטיצן די אנטי־פאשיסטישע אקציע.

צו די בלוטיגע אונרוהען אין מאאביט—בערלין

לינקס: אנ'אויטא צו בעגיסען די דעמאנסטראנטען מיט וואסער, רעכטס – אנ'אויטא מיט פאליציי.

היטלער פאדערט אויסנאהם־צושטאנד

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

היטלער איז ארויסגעטרעטען מיט אנ'אולטימא־טום, אין וועלכען ער פערלאנגט איינצופיהרען אויסנאהמס - צושטאנד אין פרייסען, בייערן, באַ־דען און ווירטענבערג און אויפצולעזן די קאמו־ניסטישע פארטיי.

היטלער זאגט אן א מארש אויף מינכען

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

דער פרעמיער פון דער בייערישער רעגירונג ד״ר העלד האט היינט געלעזען אין מינכענער סיים א דעקלאראציע, אין וועלכער ס'ווערט אפגעווארפען דער פערלאנג צו טראגען פארטייאישע מונדי־רען אויף דער טעריטאריע פון בייערן.

בערלין, 25 (ספ. טעל.).

דער בייערישער אינערן־מיניסטער שטוצעל, האט ארויסגעגעבען א קאמוניקאט, אין וועלכען ער ווארענט די באיאווישע ארגאניזאציעס נישט צו פרובען איינצואָרדענען דעמאנסטראציעס. 2

דער דאזיגער קאמוניקאט האט ארויסגערו־פען אויפרעגונג ביי היטלערן, וועלכער האט צו־ליב דעם, אנגעזאגט, אז מארגען מארשירען אריין קיין מינכען 40.000 היטלעריסטען אין מונדירען. היטלער איז איצט אין מינכען.

אין לאזאן איז שטיל

פאריז, 25 (ספ. טעל.).

כדי אויסצומיידען א שארפען צוזאמענשטויס האט מאקדאנאלד פארגעלעגט העריאָן, ער זאל פירו־ב'רען קומען אין דירעקטע פערהאנדלונגען מיט דער דייטשער דעלעגאציע.

העריא האט פרובירט טון, ער איז געקומען אין קאנטאקט מיט פאן פאפען און אפגעהאלטען מיט איהם א לענגערן געשפרעך אויג אויף אויג — אהן עדות, קיין רעזולטאטען זענען נישט דער־גרייכט געווארען.

די בעמיהונגען ווערען אין לאזאן ווייטער געמאכט ווערען. יוען עס ווער זיין די נאהענסטע זיצונג איז נאך נישט בעקאנט.

די קאמוניסטישע פארטיי אין דייטשלאנד זאל ווערן אונלעגאל

רעכטס: פיק, דער פיהרער פון דער קאמוניסטישער פראקציע אין רייכטאג. לינקס: טעלמאן, דער פיהרער פון דער פארטיי.

ער — 117, זי — 115

פון בעלגראד טיילט מען מיט וועגען א געשעהעניש, וואס טרעפט זיך אויף דער וועלט זעהר זעלטען.

אין א יוגאסלאוויש דארף האט די טעג א פארפאלק געפייערט דעם הונדערט־יאהריקן התונה־יובילעאום. דער מאן פיליפאוויטש איז אלט 117 יאהר. די פרוי — 115 יאהר. אין דער שמחה האבען זיך בעטייליגט העכער 100 קינדער, איי־ניקלעך און אור־אייניקלעך.

דער מאן און די פרוי פילען זיך גאנץ געזונט.

פראנצויזישע און ענגלישע פרעסע וועגען הובער'ס פלאן

פאריז, 25 (ספ. טעל.).

כמעט די גאנצע פראנצויזישע פרעסע האט פיינדליך אויפגענומען הובערס פארשלאג וועגען פערקלענערן די בעוואפענונגען אויף איין דריי־טעל. זי בעטראכט דעם פארשלאג אלס א וואהל־מאנעוור, כדי צו פערגרעסערן הובערס שאנסען ביי די קומענדיגע פרעזידענט - וואהלען. הובערס פראיעקט, אונטערשטרייכט דידאזיגע פרעס־סע, קאן קיין פראקטישען נוצען נישט האבען און וועט נאר ברענגען שאדען די בעראטונגען אין לאזאן.

די „רעפובליק" שרייבט, אז הובערס פארשלאג איז „א גרויסע מענשליכע טאט" און דער „פא־פולער" רופט די פראנצויזישע דעלעגאציע אין גאנצן אנצונעהמען הובערס פלאן „גיך און אהן מורא".

די ענגלישע פרעסע בעגריסט אין איהר מעהר־הייט הובערס איניציאטיוו, זי צווייפעלט אבער שטארק, צי הובערס פארשלאג וועט האבען מעהר ערפאלג, ווי זיינע פריהערדיגע פראיעקטען, ווען מען נעהמט אין בעטראכט דעם פראנצויזישען שטאנדפונקט. אויך די ענגלישע פרעסע מיינט, אז הובערס פארשלאג דערקלערט זיך דערמיט, וואס אין וואשינגטאן בוויטיגט מען זיך אין אנ' „אנציי־דענדיגען לאזונג" פאר דער קאמפאניע צו די פרע־זידענט־וואהלען.

צו דער פערלאבונג פון מיין חבר און פריינד
ה' שלמה פרידריך
מיט פרל.
רוזשא דעמבאוויטש
ווינשט א הערצליכען מזל־טוב
שלמה משה בערלינער

דינסטאג, דעם 28 יוני, 4 נאכמיטאג קומט פאר
די ערעפנונג פון דער סאמפארט־איינגעארדענטער צוקערניע
„CAPRICE"
אויף פיעטריקאווער 29, טעל. 236-55
עמפפעהלט טעגליך:
פריהשטיק'ס, יארסקע מיטאגען און אווענדברויטען
צו מעסיגע פרייזען! צו מעסיגע פרייזען!
די יארסקע קיך געפינט זיך אונטער דער פערזענליכער לייטונג.
אכטונג! אין טאג פון ערעפנונג ערטיילען מיר 20% פאר די וואולטעטיגע צוועקן: „העלענובעס", „לינת הצדק" און „לינת החולים"
לייטונג: י. וויינבערגער. אייגנטימער: ה. וויינבערגער.

איבעראשענד נייעס פאר אלע לאדזער לעטניקעס!
אויב איהר ווילט א גוט געשמאק און כשר מיטאג מיט היהן און געבזעבס, טא אײלט אלע אין ניי־רעמאנטירטען ערשטקלאסיגען און כשר'ן רעסטאראן A'la Aschinger פעטריקאווער 30 טעל. 205-91
וואו איהר בעקומט דאס בעסטע און געשמאק פולסטע מיטאג מיט היהן און נענזענס נור פאר 1.75 זל.
סאלידע בעדינונג. געבעקס פריי. פון 7 א זייגער פריה בעקומט מען טעגליך די בעסטע יארסקע פריהשטיקען און אווענדברויטען נור פאר 1 זל.
מיטאג כמעט בחנם!

קאנפיסקירען דאס פערמעגען פון די יודען אין פרייסען

בעשלוס פון פרייסישען סיים

בערלין, 25 (ספ. טעל.) דער פרייסישער סיים האט אבגעהאלטען א זיצונג א גאנצע נאכט. די זיצונג האט געדויערט 18 מיט א האלבע שעה.

ארום האלבער נאכט זענען אוועק פון דער זיצונג די דעפוטאטען פון צענטער און שפעטער זענען אוועק די סאציאל-דעמאקראטען.

3 א זייגער זענען געבליבען בלויז די קאמוניסטען און היטלעריסטען. דער פארשלאג אפצושאפען דעם פערבאט פון פאליטישע דעמאנסטראציעס, איז אנגענומען געווארען.

נאכדעם האבען זיך אנגעהויבען די דעבאטען איבער א רייה פארשלאגען. די היטלעריסטען האבען פארגעלעגט צו קאנפיסקירען אלע הכנסות וואס זענען העכער ווי 12,000 מארק א יאהר. אויך צו קאנפיסקירען דאס פערמעגענס פון יודען, וועלכע זענען אריינגעקומען קיין דייטשלאנד נאכן 1 אויגוסט 1914. די דאזיקע קאנפיסקאציעס זאלען אויסגעפיהרט ווערען אין משך פון 3 וואכען. מיטן קאנפיסקירטען געלד זאל מען בעשעפטיגען ארבייטסלאזע.

מען זאל אויך קאנפיסקירען דאס פארמעגעס פון די פערזאנען, וועלכע זענען רייך געווארען אין צוזאמענהאנג מיט די אפערעס פון בארמאנט און סקלארעק.

די פרייסישע מיניסטארען זאלען פערקלענערן זייערע פענסיעס ביז 12,000 מארק א יאהר.

אלע פארשלאגען זענען אנגענומען געווארען.

רער לאנדטאג איז געשלאסען געווארען ביז 6 יולי.

רעוויזיעס ביי „וויזוואלעניע"

ווארשא 25 (טעל.)

עס זענען געמאכט געווארען רעוויזיעס אין די לאקאלען פון „וויזוואלעניע"

מען האט קאנפיסקירט פערשידענע דאקומענטן.

אטאקירט די דייטשע מאטראסען אין דאנציג

דאנציג 25 (ספ. טעל.)

אין איניגע ערטער פון נייעם פארט האבען ארבייטסלאזע אטאקירט די דייטשע מאטראסען, וועלכע האבען שפאצירט איבערן שטאט, אין פאבריקען זענען פארגעקומען מיטינגען אויף וועלכע מען האט פראטעסטירט געגען סענאט, פארן ארייגפיהרען דעם דייטשען קריגס-פלאט, וועלכער האט געמאכט א מיליטערישע דעמאנסטראציע.

אין שטאט זענען פארגעקומען דעמאנסטראציעס פון קאמוניסטען, די דייטשע מאטראסען האט מען אין שטאט געשלאגען.

פאל יציי האט צוטריבען די דעמאנסטראנטען צענדליגע פערזאן זענען פערוואונדעט און מעהרערע האט מען ארעסטירט.

צום בעזוך פון דייטשען קריגס-פלאט אין דאנציג

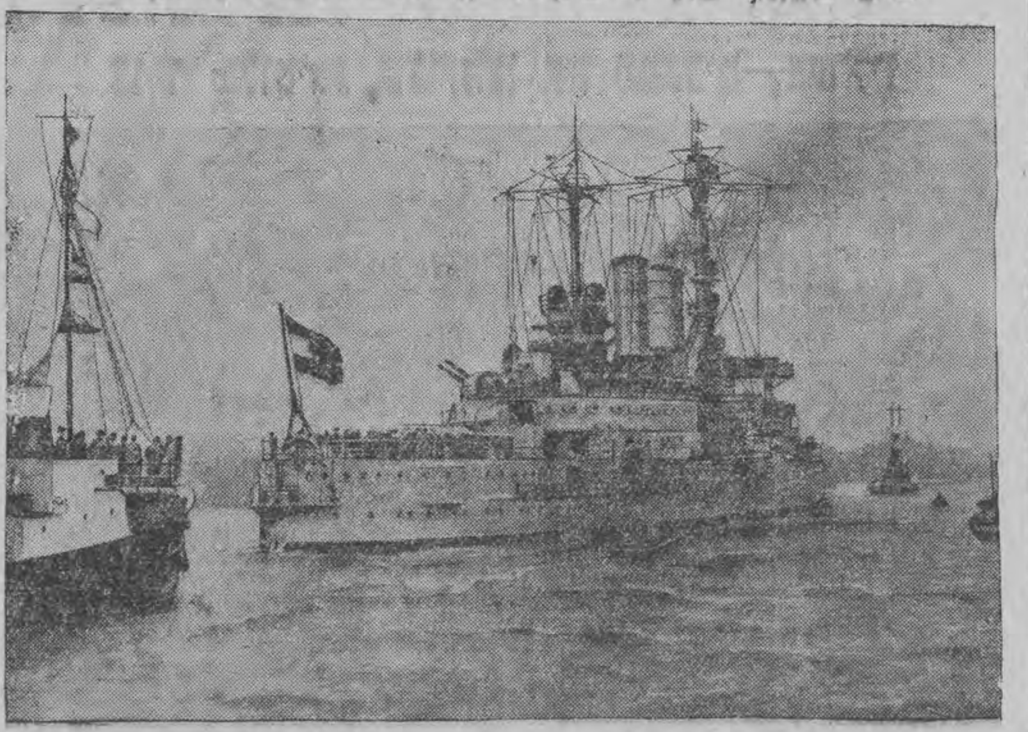

די קריגס-שיף „שלעזיען" אין דאנציגער פארט

יודישע ארטיסטען ווערען אפגעזאגט אין דייטשלאנד

בערלין, (ספ.) דער בערלינער טעאטער-ארטיסטען-פערבאנד האט זיך אויף זיין לעצטער זיצונג פון דער פערוואלטונג בעשעפטיגט מיט דער פראגע פון דער מאסענווייזער באזייטיגונג פון יודישע אקטיארען פון די דייטשע טעאטערן. די פערוואלטונג האט אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכער די דאזיגע פראקטיק ווערט געטאדעלט, אויף דער זיצונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין דער מעהרהייט פראווינציעלע טעאטערן ווערן יודישע בינע-ארטיסטען מאסענווייז געקינדיגט. די דירעקציע פון בערימטען קאבורגער טעאטער האט געקינדיגט די אבמאכען מיט אלע יודישע אקטיארן, דעקאראטארען און טעאטער-אנגעשטעלטע.

רעשטעז
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
נערענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

די ניי-ערעפענטע
פערפומעריע
BUCHWAJC
i ROTENBERG
11 ליסטאפאד 13 (קאנסטאנטינער)
בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע
קאסמעטיק
צו צוגענגליכע פרייזען. רעעלע בעהאנדלונג!

די שווער-געטראפענע
ה' נח וויינבערג און פאמיליע
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכע פרוי און מוטער
נ"ע
זעלדע וויינבערג
דריקען מיר אויס אונזער איניגסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
דוד זילבערבערג און פרוי
בנימין זילבערבערג
3884

דער שווער-געטראפענער פאמיליע וויינבערג
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכער
נ"ע זעלדע וויינבערג
דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל
זיגמונט זילבערבערג.

Przyjaciółce mej p. POLI BOSKESÓWNY
z powodu zgonu Jej ukochanej
B. P. Matki
wyrażam najszczersze współczucie
3960 Abram Liberman.

כשר! וויכטיג! כשר
נייעס צום זומער-סעזאן!
ווילט איהר זיין געזונד?
ווילט איהר עסען געשמאקע און פרישע מיטאגען, פריהשטיקען און אווענדברויטען?
קומט אלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאנטען, היגיענישען, כשר'ן
באר „בריסטאל"
4 פאלודניאווא 4
טעל. 74-151
וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע
מיטאגען פון 50 אן מיט געפלי-געל
אווענדברויטען און פערשידענע
פון 90 גר. או.
פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אן
קומט און איבערצייגט אייך!
געבעקס פריי! סאלידע בעדינונג!
כ'שיק אפ מיטאגען צו הויזע
אהן עקסטרא קאסטען.

פאר גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

אכטונג, לעטניקעס!
דער עלטסטער און איבעראל-בעוואוסטער
כשר'ער רעסטאראן פון
ה. י. קארא זאוואדזקא 4
עמפפעהלט צום איצטיגען זומער-סעזאן איהרע גוט-בעקאנטע, געזונדע און געשמאקע
מיטאגען מיט גע. פליגעל פון 50 גר. זל. אן
ערשטקלאסיגע בעדינונג!
פאר אבאנאמענטען — עקסטרא ראבאט!

בעזה"י
א בשורה טובה פאר לאדזער יודען!
צום נייעם שול-יאהר תרצ"ב (1932/33) אי"ה ווערט געעפענט די שוין לאנג-ערווארטעטע
לערן און ערציהונגס-אנשטאלט
„חורב"
אונטער דער אנפיהרונג פון מנהל פון מזרחי-חדר אין בענדין ר' יצחק פיליץ,
וואס וועט בעזה"י זיין לשם ולתפארת פאר'ן לאדזער יודענטום.
„חורב" ווערט איינגעארדענט אין א היגיענישן קאמפארט-איינגעריכטעטן לאקאל.
„חורב" איז די ערשטע ערציהונגס-אנשטאלט, וואס ווערט געגרינדעט און וועט אנגעפיהרט ווערען דורך די בעסטע פעדאגאגישע פאכמענער, וואס דאס רעליגיעזע יודענטום אין פוילען פערמאגט.
„חורב" וועט מיט זיין סדר הלמוד און אופן פון ערציהונג זיין בעזה"י בתכלית השלמות אזוי אז די תלמידים וואס וועלען דארט ערצויגען ווערען וועלען זיין בעזה"י מושלמים בתורה ויר"א און מדות טובות מיט דרך-ארץ'דיגער אויפפיהרונג אין עלטערן-הויז, און אין דער געזעלשאפט.
„חורב" האט פאר זיך דעם וויכטיגען ציל צו ענטוויקלען די גייסטיגע פעהיגקייטען פון יעדען תלמיד.
„חורב" וועט גרויס אכט לעגען אויף די למודי-חול, מכרי צוצוגרייטען דאס יודישע קינד צום לעבען, עס גאראנטירען דערפאר די ערשטקלאסיגע לערן-קרעפטען.
אין דער שפיץ פון דעם נייען ערשטקלאסיגען מוסד „חורב" שטעהען די בעקאנטע און פון אלעמען אנערקענטע און בעליבטע פערזענליכקייטען דוד צבי זילבערשטיין, חיים דוד רוזאנים א. א.
איינשרייבונגען קומען פאר טעגליך פון 10—2 און 5—9 אווענד אין דער צייטווייליגער קאנצעלעריע סיליגסקיעגא 44 וואוינונג 11, פראנט 1-טער שטאק.
3889

נחום סאקאלאוו'ס גרוס פון אמעריקא

לאנדאן, 25 (ספ.)
אויף דער קאנפערענץ פון דער ענגליש-ציוניסטישער פעדעראציע האט דער פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו אפגעגעבן א בעריכט פון זיין רייזע אין אמעריקא.

ה' סאקאלאוו האט געזאגט: די ערשטע פראגע וועלכע ווערט געשטעלט ווען מען קומט פון אמעריקא איז — וויפיל? וויפיל געלד איז צו-זאמענגעקליבן געווארן דארטען אין לאנד פון גאלד? ס'איז אלעמאל זעהר שווער צו ענטפערן אויף דער פראגע, ווייל די פאקטען זענען כחומר ביד היוצר, זיי זענען זעהר עלאסטיש. די טאטאלע סומע וואס איז געזאמעלט געווארן, בעשטעהט פון מזומנים התחייבות'ן. די דאזיגע התחייבות'ן אליין בעשטעהן ווידער פון פערזענליכע און קא-לעקטיווע התחייבות'ן. אזוי ארום הענגט אפ די פאלקאמענע רעאליזאציע פון דער סומע פון די צאהלונגס-פעהיגקייט און צאהלונגס-גרייטקייט פון אלע וואס האבען זיך מתחייב געווען. עס איז אבער דאך געמאכט געווארן א בעדייטענדע סומע.

מען דארף האלטען אין אנבעטראכט די קא-טאסטראפאלע לאגע פון אמעריקאנער יודענטום. דער קריזיס אין אמעריקא פאדערט אומבארמהער-ציג, אהן רחמנות, די גרעסטע קרבנות. ער שניידט אויף רעכטס און אויף לינקס. רואינירענדיג איין יודישע משפחה נאך דער אנדערער. באנק-אטען זענען דארטען שוין א גאנץ געוועהנליכע ערשיי-נונג, און ס'קען געזאגט ווערען אויף דעם גרעס-טען טייל יודען אין יענעם לאנד, וועלכע האבען זיך פערנומען מיט הייזער. לאגד קויף א. א. וו. — אז שנעשו בתיהם קבריהם — זייערע הייזער זענען געווארען זייערע קברים.

דער רעדנער איז אבער אפטימיסטיש און האפט, אז די לאגע אין אמעריקא, צוזאמען מיט דער אלוועלטליכער לאגע, וועט זיך פערבעסערן במהרה בימינו. אין אט דער פינסטערער צייט איז ארץ-ישראל געווארען פאר די אמעריקאנער יודען א לייכט-טורם. ער, דער פרעזידענט, האט נישט געזשאלעוועט קיין כחות כדי צוזוציהען די דאר-טיגע בריישטע מאסען צו אינזער אידעאל און אר-בייט. מאנכעס מאל איז איהם אויסגעקומען צו האלטען זעקס רעדעס אין איין טאג, און מסתמא האט דער ציוניסטישער אידעאל האט איהם געגע-בען גענוג קראפט דערצו.

ער האט אומעטום בעמערקט א שטארקען אינטערעס אין אונזער ארבייט. הגם ס'איז אין גאנץ אמעריקא נאר פאראן א בעשרענקטע צאהל פון ארגאניזירטע ציוניסטען, איז דאך די צאהל פון די סימפאטיזירער, פון אחינו בני ישראל, וואס גע-פינען זיך אין א שטימונג פאר'ן ציוניזם, זעהר גרויס. הלואי וואלט ער, — זאגט ה' סאקאלאוו, — נאר געהאט די מעגליכקייט, ווי ער וואלט זיך בע-זעצט אין אמעריקא אויף א גאנצען יאהר אדער אפילו מעהר, כדי צו לערנען דאס אמעריקאנער יודענטום, וואס טאפט נאך אין דער פינסטערניש, איהם צו ערקלערען און קלאר צו מאכען צו די יודישע מאסען דעם וועזען און בעדייטונג פון אונ-זער בעוועגונג. ס'איז פאראן דארטען א זעהר פרוכטבארער גרונד, מען דארף נאר פערזייען די זוימען פון אונזער אויפלעבונג, כדי זוכה צו זיין צו די בעסטע און שעהנסטע פרוכט

ארץ-ישראל איז איצט נישט נאר א גייסטיגע נחמה און מאראלישע שטיצע פאר דעם אמעריקא-נער יודענטום, — זעצט פאר ה' סאקאלאוו, — זי איז געווארען דער לעצטער מקום מקלט פאר די רואינירטע אמעריקאנער יודען. ס'זענען לעצטענס פארגעקומען פיל פאלען, דאס יודען זענען אנט-לאפען פון אמעריקא מיט דער שארית הפליטה און זיי האבען אינוועסטירט זייער ביסעל געלד, וועל-כע איז נאך א היבשע סומע פאר ארץ-ישראל אין לאנד אין פרדסים. ארץ-ישראל איז איצט ממש גע-ווארען א קרן-קימת, א זיכערע באנק פאר די אמע-ריקאנער יודען. מיר שטעהן היינט צו טאג פאר א נייער ערא, א נייער תקופה: די עליה פונם מיטעל קלאס קיין ארץ ישראל, און בעזונדערס דער יודישער מיטעל קלאס פון אמעריקא.

ה' סאקאלאוו דערצעהלט וועגען פארשטע-הער פון אגודת השוחטים אין אמעריקא, וואס זע-נען געפאהרען קיין ארץ ישראל, כדי דארטען איינ-צוקויפען לאנד פאר זייערע מיטגלידער און מאכען ביזנעס מיט דעם נסים ונפלאות, — רופט ער אויס, — דאס קען נצר פאסירען אין דעם היינטיגען עולם הפוך. אמעריקאנער יודען תושבים פון דעם קלאסישען לאנד פון ביזנעס, פאהרען קיין ארץ-ישראל פאר... ביזנעס, אזעלכע פאלען זענען איצט א טעגליכע ערשיינונג. דאס איז מעגליך געווארען, ווייל ס'איז פארגעקומען א גרויסע ענדערונג. דאס וואס ס'איז געווען א רעאליטעט איז געווארען א חלום, און דער ציוניסטישער חלום איז געווארען א רעאליטעט.

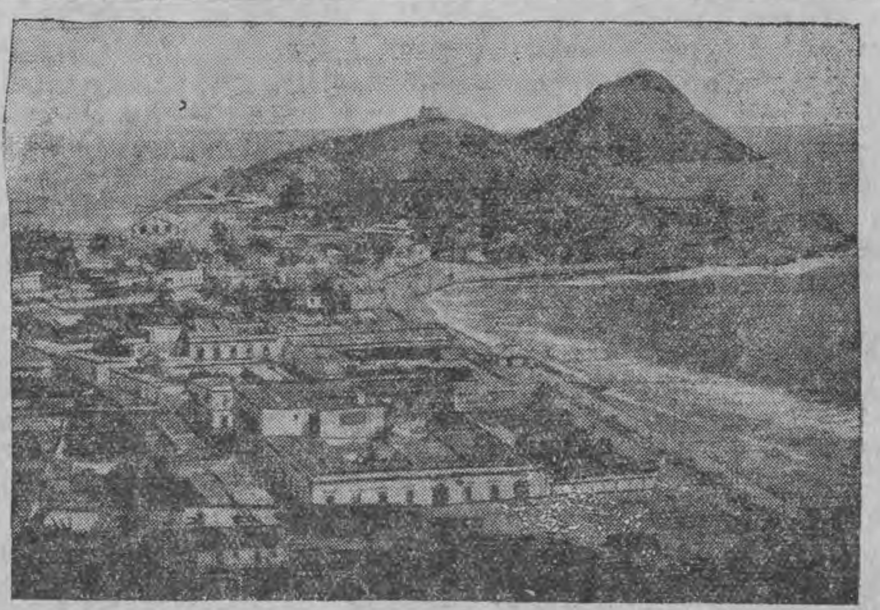

די שטאדט מאזאטלאן אין מעקסיקא. וואו עס זענען אומגעקומען 500 מענשען פון דער ערדציטערניש.

אמעריקא און ענגלאנד

א סענסאציאנעל פאליטישע פערשטענדיגונג צווישען ביידע לענדער

לאנדאן 25 (ספ. טעל.)
„יונייטעד פרעס" איז מודיע וועגען אנ-ענגליש-אמעריקאנער פערשטענדיגונג, לויט וועלכע די ביידע לענדער זאלען פיהרען א געמיינזאמע ענטוואפנונגס-פאליטיק און וועגען נישט צאהלען ענטשעדיגונג.

דער ענגליש-אמעריקאנער אפמאך זאל ארייז אין קראפט דאן, אויב עס וועט נישט קומען צו קיין פערשטענדיגונג אין לאזאן און אין גענף.

העריא האט רעזיגנירט מיט 30 פראצענט

פון פראנקרייכ'ס פאדערונגען

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
„פינאנסיאל טיימס" ווייזט אן, אז דער פראנצויזישער פרעמיער העריא האט שוין רעזיג-נירט מיט 30 פראצענט פון פראנקרייכ'ס פאדע-רונגען אין לאזאן און אין גענף. וואהרשיינליך וועט ער נאך זיך אפזאגען פון נאך אנדערע פונקטען.

קיינער גלויבט שוין איצט נישט, אז דייטש-לאנד וועט עפעס צאהלען פראנקרייך פון די ענטשעדיגונגען.

צי האלט עס ביי א דערנעהנטערונג צווישען פוילען און ליטא?

עפיס האט זיך לעצטענס אנגעהויבען צו רודערן אין די באציהונגען צווישען פוילען און ליטע. צום ערשטען מאל פאר דער גאנצער צייט פון ברוגז צווישען ליטע און פוילען האט די ליט-ווישע רעגירונג דערלויבט א דעלעגאציע פון קאוונער איינוואוינער צו פאהרען קיין ווילנע און דערלויבט א ווילנער עקסקורסיע צו קומען קיין ליטע דירעקט דורך דער אזוי-גערופענער אדמיני-סטראטיוער ליניע. שפעטער, ווען עס האבען זיך א שאט געטון עקסקורסיעס פון פוילען קיין ליטע און צוריק, ווען אין די צייטונגען האבען זיך דערצו בעוויזען ידיעות וועגען א דעלעגאציע פון ליטווישע סוחרים, וואס איז געפאהרען קיין לאדז אנצוקניפען דירעקטע בעציונגען מיט דער דארטי-גער טעקסטיל-אינדוסטריע, האט די קאוונער רע-גירונג זיך געאיילט אפצולייקענען די דאזיקע ידיעה. מען זאגט אבער, אז „ווען מען קלינגט איז חגא," א שטיקעל אמת מוז אין דער דאזיקער ידיעה דאך זיין.

אין דער ווילנער צייטשריפט „קוריער", אפי-ציעלען ארגאן פון פערבאנד פון די פוילישע סוחרים-פעראיינען אין מערב-פוילען ווערט קאטע-גאריש פערזיכערט, אז א דעלעגאציע פון ליטווי-שע סוחרים איז אין לאדז יא געווען.

די זעלבע צייטשריפט ווייסט צו דערצעה-לען אט וואס:

דער אנגעזעהענער פארשטעהער פון דער ליט-ווישער דעלעגאציע האט פערזיכערט אייער מאר-שטעהער, אז אין ליטע זענען פאראן זעהר גינ-סטיגע מעגליכקייטען פאר א גאנצער רייה פוילישע אויסארבייטונגען, קודם כל פאר לאדזער און טא-מאשאווער מאנופאקטור, קאנפעקציע, גאלאנטעריע, טריקאטאזש-אויסארבייטונגען און אנדערע ארטיק-לען.

די קאוונער סוחרים, דערצעהלט ווייטער די דערמאנטע צייטונג, האבען בדעה צו מאכען א גרעסערע בעשטעלונג אין די הויפט-צענטרען פון דער פוילישער אינדוסטריע און אנקניפען א שטענ-דיגען האנדעלס-קאנטאקט מיט די פוילישע ווירט שאפטליכע ספערען.

ווילנא וואלט אין דעם פאל געשפילט א גרויסע ראל און געווארען א וויכטיגער פונקט פאר'ן האנדעל צווישען פוילען און ליטע. אויף צוריקוועגס וועט די דעלעגאציע פערברענגען עט-ליכע טעג אין ווילנע און וועט אנקניפען אנ'ענ-גערען קאנטאקט מיט די ווילנער סוחרים. אנטרוי-ענדיג זיי די פערטרעטונג פון זייערע אינטערע-סען בנוגע דעם איינקויף פון פוילישע סחורות.

סימפטאמאטיש איז אויך דער בעזוך פון בעקאנטען פוילישען פאליטיקער אלעקסאנדער לעדניצקי אין קאוונע. לעדניצקי איז אלעמאל גע-ווען אנ'אנהענגער פון א דערנענטערונג צווישען פוילען און ליטע און מען האט איהם אפילו גע-האלטען פאר איינעם פון די מחברים פון גומ-בעקאנטען הימאנס-פראיעקט, וואס איז בעשטאנען אין איינארדנען ליטע אלא שווייץ מיט צוויי קאנ-טאנען: ווילנער און קאוונער. לעדניצקי גופא האט וועגען זיין בעזוך דערקלערט פארשטייער פון דער ליטווישער און אויסלענדישער פרעסע:

— איך בין געקומען אין א ריין פריוואטער אנגעלעגענהייט. איך בעזיך א הויף, וועלכער גע-פינט זיך טיילווייז אין ליטע און איז איבערגע-האקט אויף 2 טיילען: איינער אין ליטע און דער צווייטער אין ווילנער קאנט. צווייטענס האב איך אין קאוונע א סך פריינט נאך פון די אמאליגע צייטען.

ה' לעדניצקין איז אוועקגעשטעלט געווארען קאנקרעט די פראגע, ווי אזוי צו געפינען א לעזונג צום ליטוויש פוילישען סכסוך איבער ווילנע. ער האט דערקלערט:

— איך האלט, אז די ערשטע אויפגאבע דארף זיין אין שאפען די מעגליכקייטען פאר א הסכם צווישען די ביידע לענדער און דאס קען מען, לויט מיין מיינונג, צום בעסטען דערגרייכען דורך א קולטורעלן געגענזייטיגען בעקענען זיך.

פון לעדניצקיס דערקלערונגען איז שווער קלוג צו ווערען. איינס איז אבער קלאר, אז אינ-גאנצען פריוואט איז לעדניצקי נישט געפאהרען, און אז מען וויל, קען מען זוכען א שטיקעל שייכות צווישען דער דעלעגאציע פון די קאוונער סוחרים אין לאדז און לעדניצקיס בעזוך אין קאוונע.

מארד אין ווארשא

ווארשא, 25. (טעלעפאניש)
פרייטאג ביינאכט איז דאס שעכט-הויז אויף פראגע אויפגעשוידערט געווארען פון א מארד. עס האבען אפגעהילכט א פאר רעוואלווער-שאסען און א טויטער איז געלעגען אויף דער ערד. ווען מען איז צוגעלאפען צום פלאץ פון מארד, האט מען געזעהן, ווי א מענש ליגט טויט אויף דער ערד און נעבען איהם שטעהן צוויי מענשען, וואס האבען איהם ערמארדעט.

עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער דער-מארדעטער הייסט גענינ נעטער — ער איז געווען דער פארזיצער פון צעך פון די חזיר-קצבים. די מערדער זענען יאן שמיד, דער פארזיצער פון דער פראקישער סעקציע פון די חזיר-ארבייטער, און סטעפאן סיבירא — פארזיצער פון דער פראקישער ארגאניזאציע פון די פליישער, אויף כלאדנע 49. די סיבה פון מארד זאל זיין פאלגענדיגע: אונטער דער אנפיהרונג פון דעם דערמארדעטען האבען די חזיר-קצבים אפגעזאגט טייל פראקישע ארבייטער און אויף זייער ארט אנגעשטעלט אנדערע פרעמדע, נישט קיין מיטגלידער פון די פראקעס.

פערמשפט צום טויט א פאסט-בעאמטען

אין גראדנע איז דאנערשטאג פארגעקומען א שטאנד-געריכט איבערן פאסט-בעאמטען לאפא-טשעווסקין, וועלכער האט אויסגעפיהרט א רויב-אנפאל אויף דער פאסט און דערהרגעט א דיושור-נעם.

געשעהען איז עס דעם 7-טען יוני 2 ביי נאכט אין גראדנע. לעפטשעווסקי האט מיט 4 שאסען דערהרגעט דעם דיושורנעם און בעאמטען אנאוויטש. דער צווייטער דיושורנער, דערהערענדיג די שיסעריי האט אויפגעהויבען אנ'אלארם, לאפא-טשעווסקי איז ארויסגעלאפען אויף דער גאס, וואו צוויי פאליציי-אגענטען האבען איהם פערהאלטען. ער האט נאך אפילו געוואלט דערשיסען איינעם פון די אגענטען, דער רעוואלווער האט זיך אבער פערהאקט. אין ארעסט האט ער געוואלט בעגיין זעלבסטמארד, ס'איז איהם אבער נישט געלונגען.

אין דער קאסע פון פאסט-אמט זענען דע-מאלט געווען ביז 90 טויזענט זלאטעס. דאס שטאנד-געריכט האט איהם פערמשפט צום טויט דורך הענגען.

פראנקרייך זוכט 4 מיט א האלב מיליארד פראנק

צו דעקען איהר דעפיציט

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון מיניס-טארען-ראט.

העריא האט אפגעגעבען א בעריכט פון זיינע אונטערהאנדלונגען אין לאזאן און אין גענף מיט די פרעמיערען פון די פרעמדע מלוכות.

דער פינאנץ-מיניסטער האט ערקלערט, אז ער זוכט 2 מיט א האלב מיליארד פראנק אויף צו דעקען דעם דעפיציט.

א נייער פוילישער פליהער

גרייט זיך צו פליהען קיין ווארשא

ניו-יארק, 25 (ספ. טעל.).
דער פוילישער מעכאניקער בערנארד יאנ-קאווסקי פון דענוויר (מאסאטשוסעטס) האט אויס-געבויט א גרויסען מאנאפלאן, אויף וועלכען ער וועט איינגיכען ארויספליהען קיין ווארשא, פון וואנען ער שטאמט.

יאנקאווסקי וואוינט אין אמעריקע שוין לאנג, ער האט א פרוי מיט 9 קינדער. זיין מאנאפלאן האט ער געבויט 4 יאהר.

AMBULATORJUM WENEROLOGICZNE

przy lecznicy ZGIERSKIEJ 17

נעהמט אן טעגליך ספעצ. ארצט

Dr. H. ROZANER

פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען.
מענער-שוועכע פון 1–2 ביינאג.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
11/13 קאנסטאנטינער
(רוג זאכאדניא)

לאדז, 26 יוני 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 26 יוני 1932

בלוט-פיבער אין דייטשלאנד

דייטשלאנד פיבערט, יעדער טאג בעווייזט עס מיט טויזענדער אותות און מופתים. טאג-איין טאג-אויס מעלדעט דער טעלעגראף וועגען בלוטיגע צוזאמענשטויסען צווישען די היטלער-באנדעס און די כחות, וואס זענען ענטשלאסען צו פערטיידיגען די דייטשע רעפובליק און די דערגרייכונגען פון דער דייטשער ארבייטערשאפט. נאך איז היינט נישט בעוואוסט, ווי אזוי דער דאזיגער קאמף וועט זיך ענדיגען. אבער איינס האבען די לעצטע טעג בעוויזען. די וואס האבען געגלויבט, אז די דייטשע דעמאקראטיע און דייטשע ארבייטערשאפט וועלען וועהרלאז לאזען ארייננעמען די מאכט אין די הענד פון היטלער'ן, האבען געהאט א טעות. לייכט וועט דער גאון היטלער'ן נישט אנקומען. די דייטשע ארבייטערשאפט ווייסט צו גוט, וואס זי האט צו דערווארטען פון היטלער'ס רעזשים, דעריבער ווערט איהר קאמף פון טאג צו טאג שארפער. און ס'איז גארנישט אויסגעשלאסען, אז אין דייטשלאנד וועט געשאפען ווערען א סיטואציע אין וועלכער אפילו די קאמוניסטען וועלען זיך שטעלען אין איין רייה מיט די, וואס פערטיידיגען די דייטשע דעמאקראטיע. ס'איז אנצונעהמען, אז דער זעלבסטפערוואלטונגס-טריב וועט אויך ביי די קאמוניסטען שטארקער זיין ווי דער יצר-הרע פון עקסטרעמקייטען.

לעת-עתה אבער קאכט עס זיך אין אלע עקען פון דער דייטשער מדינה — בשעת פאן פאפען האלט זיינע געזאלבטע רעדעס אין לאזאן. קראכט עס אין די גאסען פון בערלין, קעלן, מינכען און האמבורג. די דאזיגע שלאכטען צווישען דער דייטשער פאליציי און די היטלעריסטישע באנדען זענען אפשר די בעסטע אילוסטראציע פון דעם שווערען קריזיס, אין וועלכען ס'געפינט זיך דייטשלאנד.

איינזייטיג אבער האבען די אינערע פאליטישע געשעהענישען אין דייטשלאנד געמאכט אין אויסלאנד א שטארקען איינדרוק. מען האט ווידער אמאל פלוצים פאר זיך דערזעהען די געשטאלטען פון דעם ווילהעלמינישען דייטשלאנד און דאס האט תיכף ומיד געשאפען א געאייניגטען פראנט פון ענגלאנד און פראנקרייך אויף דער לאזאנער קאנפערענץ.

און אזוי ארום איז אנטשטאנען א פערכשופטער קרייז, פון וועלכען ס'איז כמעט נישט דא קיין אויסוועג. די ערשטע פאראויסזעצונג פאר דער נארמאליזירונג פון דער לאגע אין דייטשלאנד וואלט געווען די אפשאפונג פון די רעפעראציע חובות. די דאזיגע ראדיקאלע אפעראציע קאן אבער נישט דורכגעפיהרט ווערען כל זמן אייראפא זעהט פאר זיך דאס געשפענסט פון דעם מאנארכיסטישען, היטלער-דייטשלאנד, וואס איז פול מיט רעוואנדזש-אינסטינקטען. אייראפא איז פערקראכען אין א פאליטישער זאק-גאס, פון וועלכען ס'איז שווער צו געפונען אנ'אויסוועג. לעת עתה אבער הילכען די קוילען אויף די גאסען פון די דייטשע שטעט.

דער דייטשער קריגס-פלאט אין דאנציג

פוילישע פרעסע בעמיהט זיך צו זיין איינגעהאלטען

דער דייטשער קריגס-פלאט איז געקומען אויף א בעזוך אין דאנציגער פארט. געקומען איז ער, כדי זיך צו בעטייליגען אין דעם יובילעי פון דאנציגער שפיטאל פון הייליגען יאקאב. עס וואלט דערין נישט געווען קיין שום בייז, ווען דער וויזיט וואלט געווען געמאכט אין אנ'אנדער צייט און ביי אנדערע בעדינגונגען. אבער איצט, ווען די בעציהונגען צווישען פוילען און דאנציג זענען ביז גאר אנגעשטרענגט, ווען אין דאנציג הוליעט די היטלעריסטישע שווארצע מאה, וועלכע זוכט געלעגענהייטען פאר פראוואקאציע-ארויסטריטען, איז דער וויזיט מעהר ווי נישט אויפ'ן ארט. דער וויזיט האט שוין טאקע געבראכט צו בלוטיגע געשעהענישען. נישט נאטירליך צווישען פוילען און דאנציג, נאר צווישען די היטלעראוועצעס און זייער בלוטיגסטען שונא די קאמוניסטען, וועלכע דעמאנסטרירען געגען די אפענע פראוואקאציעס פון די היטלערלייט און צוזאמענהאנג מיטן בעזוך פון דייטשען פלאט.

די פוילישע פרעסע בעמיהט זיך איינצוהאלטען קאלט בלוט לגבי דער געשעהעניש. אזוי א שטייגער, שרייבט דער אפיציאז פון דער רעגירונג די „גאזעטא פאלסקא":

דער נישט געבעטענער בעזוך פון דייטשען קריגס-פלאט אין דאנציג איז צושטאנדגעקומען. (פוילען האט געהאט אנגעוויזען דעם הויכען קאמיסאר פון פעלקערבונד און דעם דאנציגער סענאט אויף דער נישט געוואונשענקייט פון וויזיט אין איצטיגען מאמענט, די רעד.) מיר וועלען דאס אבסערווירען מיט קאלט בלוט. די פוילישע געזעלשאפט האט שוין נישט איינמאל געגעבען א בעוויז, אז נישט קוקענדיג אויף דער גאנצער אויפרעגונג צוליב די פראוואקאטארישע ארויסטרעטונגען פון די דאנציגער היטלעראוועצעס וועט זי נישט לאזען זיך ארויסברענגען פון גלייכגעוויכט דורכ'ן אונטאקט, וואס ווערט איצט בעגאנגען נישט בלויז דורך די אונפעראנטווארטליכע היטלעראוועצעס, אנ'אונטאקטישקייט, וואס איז גלייכצייטיג אנ'אונטאקט סיי לגבי פוילען, סיי לגבי דעם פעלקערבונד, ווייל דאס איז א גרינגשעצונג פון זיינע אפעלען און רעזאלוציעס אין דער ריכטונג פון ענטשפאנען די אטמאספערע אין דאנציג. דער וויזיט פון דייטשען קריגס-פלאט אין דער פרייסטאט, איז אנ'אריגינעלער ענטפער אויפ'ן דאזיגען אפעל.

עהנליך שרייבט אויך די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא":

מ'קאן פארויסזעהן, אז מצד די דייטשע נאציאנאליסטען און די דאנציגער היטלעראוועצעס וועלען געמאכט ווערען פרובען, כדי אויסצונוצען דעם וויזיט פאר דער רעוויזיאניסטישער פראפאגאנדע. די בעמיהונגען וועלען געמאכט ווערען מיט גרויס ברען, ווייל לעצטענס ווערען אין דער אויסלענדישער פרעסע פערשפרייט קלאנגען וועגען אנעקסיאניסטישע פלענער פון פוילען.

אונזער פאזיציע אין דאנציג, נישט קוקענדיג אויף דער שטעלונג פון דער מאכט און פון א טייל עפענטליכע מיינונג פון דער פרייסטאדט, איז א פעסטע. ווייל זי שטיצט זיך אויפ'ן רעכט. וואס איז אנערקענט געווארען פאר פוילען דורכ'ן ווערסאלער טראקטאט. אין בעוואוסטזיין פון דאזיגען רעכט און פון דער ראלע, וועלכע פאלט צו פוילען אויפ'ן געביט פון דאנציג, מוזען מיר אויפהאלטען די שטעלונג, וואס דריקט אויס דעם ווילען אפצוהיטען די טראקטאטען, נישט קווסטיאנירענדיג די לעגאלע רעכט פון דעם געגענד.

העריא — מאקדאנאלד — פאן פאפען

די דריי הויפט-פיגורען פון גענף — לאזאן

א זשורנאליסט, וועלכער איז אקרעדיטירט ביים פעלקערבונד, גיט א פאר כאראקטעריסטישע פערצייכנונגען פון די מלוכה-מענער, וואס שפילען איצט די הויפטראלע אויף די גרויסע קאנפערענצען אין גענף און לאזאן.

העריא... א מאל, מיט 8 יאהר צוריק פלעגט ער רעדען פיל און טיילמאל זעהר נישט פארזיכטיג, פאטעטיש. איצט האט ער זיך אויסגעלערנט שווייגען. העריא איז געווען און בלייבט פון קאפ ביז די פיס א מענש פון פאלק, אנ'אויפריכטיגער דעמאקראט און אנ'אמת'ער פאציפיסט. ער רעדט איצט ווייניג און געוועהנליך שארף, אבער זיין געדאנק איז ווייטער הייס און ערהאבען. העריא ווייס וואס ס'ערווארט פון איהם דאס פראנצויזישע פאלק און די דעמאקראטיע פון דער גאנצער וועלט און ער וועט מסתם געהן לויט דעם וועג, וואס זיי האבען איהם אנגעוויזען. יעדע בעוועגונג זיינע זאגט עדות, אז דאס רעדען איז איהם נמאס געווארען און אז ער בעגעהרט די טאט.

מאקדאנאלד איז געווארען מעהר פאטעטיש, מעהר מיסטיש, מעהר אפאסטאל, ווי ער איז אמאל געווען. זיין אפעל צו די דעלעגאטען פון דער קאנפערענץ איז געווען העכסט דראמאטיש. ער האט גערעדט נישט בלויז אלס ענגלישער פרעמיער, וואס שטעהט אויסער די פארטייען, נאר אויך אלס אונפארטייאישער אינטערנאציאנאליסט. מיר שטעהען פאר א תהום. עס געהט איצט נישט וועגען דעם, וואספער רעגירונג עס שטעהט איצט אין דעם אדער יענעם לאנד ביי דער מאכט (א רמז אויף דער איצטיגער דייטשער רעגירונג) נאר וועגען דער רעטונג פון אלע לענדער און פון אלע בירגער. פערזענליכע מאטיוון, פערלעצטע אייגענליבע און די אידעאלאגישע אויסלעגונג שפילען ביים דאזיגען מענש א זעהר גרויסע ראלע. די פאליטישע און מאראלישע מפלה, וועלכע ער האט דורכגעלעבט אין ענגלאנד, קען ער נישט פערגעסען. און זיין איצטיגער גרעסטער לעבענס-בעגעהר איז אויפצוקויפען זי דורך גרויסע טאטען אויפ'ן געביט פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייט. העריא טרעט מיט שווערע טריט איבער זיין אלטען וועג, מאקדאנאלד האט, אמת, נאך אלץ פאר די אויגען זיין אלטען לעבענס-אידעאל, אבער ער איז אראפ פון אייגענעם וועג און פון דעמאלט אן זוכט ער אין דער פינסטער א נייעם.

נעבען די דאזיגע צוויי גרויסע פערזענליכקייטען זעהט אויס דער דייטשער קאנצלער פאן פאפען גאנץ מיזער. ס'איז שווער זיך פארצושטעלען א בעסערע אילוסטראציע פאר דער צוריקקעהרענדער אלטען רעזשים ווי דווקא אט די פיגור. מאניערען זעהר פיינע.

די העפליכקייט איז אנ'איבערגעטריבענע און קינסטליכע. נישטא קיין מענש, וועלכען פאן פאפען וואלט נישט גערן געווען צו דריקען די האנד און זיך ארויסווייזען פאר איהם מיט זיין עלעגאנטען ענגליש אדער פראנצעזיש. אט דער קאנצלער דארף אינבעדינגט האבען א קייזער. כדי אויפהערען אויסצוזעהן ווי א לאקאי, וועלכער האט פערלוירען זיין הויכען האר.

פון דער טיפער קעשענע פון זיין צוקנייטשטען ראק ציהט העריא ארויס א פעקעל ביליגע פאפיראסען און איז מכבד פאן פאפענען, וועלכע נעהמט אויף דעם כיבוד מיטן געסט פון אנ'אריסטאקראט און דערלאנגט העריאן תיכף א שוועבעלע. העריא דאנקט און צו פאן פאפענען געהט צו א צוואנציג יעהריגער בלאנדהאריגער דייטשער יונגערמאן, א קארעספאנדענט פון דעם היטלעריסטישען „פעלקישער בעאבאכטער", און ער פרעגט פריי דעם קאנצלער: „הער פאן פאפען, כ'וואלט וועלען אייך פארשטעלען מיין פריינד ה' איקס". דער קאנצלער, דאס איז צו זעהן פון זיין מינע, איז פון דער דאזיגער פאמיליערער ווענדונג אויסערגעוועהנליך געטראפען, אבער דאס דויערט בלויז איין סעקונדע און באלד בעווייזט זיך אויף זיין פנים דער אונפערגלייכליכער שמייכעל, וועלכען די דייטשען רופען אן „לויכטזעליג" און מיט דער גרעסטער פרייד נעהמט ער אן די פראפאזיציע פון יונגען היטלעראוויעץ, מ'דארף דאך דערווייל מיט דעם פאלק גוט לעבען. בעת דער פייערליכער ערעפנונג פון דער קאנפערענץ זיצט דער היטלעריזירענדער פאן פאפען נעבען דעם יודען הערבערט סאמיועל און רוימט איהם אָה אויפהער אין די אויערען אריין ווי ווייט גליקליך ער איז, וואס דער גורל האט איהם געגעבען אזא שכן...

מלוכה — דאס זענען נישט קיין פאראדען און רעוויעס

דאס זענען מענשען, וואס ווילען וואוינונג, הלבשה און עסען

דער בעקאנטער שריפטשטעלער און פובליציסט הולקא-לאסקאווסקי האט פערעפענטליכט אין „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע" אנ'אינטערעסאנטען ארטיקעל א. נ. „דער סוף פון קאפיטאליזם". דער ארטיקעל ווייזט אויף די פעהלערען פון קאפיטאליזם אין דער הינזיכט פון בעקעמפען די ארבייטסלאזיגקייט.

צוואנציג מיליאן ארבייטסלאזע, שרייבט דער מחבר, אדער איינאיינעם מיט די פאמיליעס די בעפעלקערונג פון א גרויסער מלוכה, א שטייגער פון דייטשלאנד. צוואנציגיעהריגע יונגע מענשען ווייסען נאך נישט, וואס דאס איז אזוינס סיסטעמאטישע ארבייט, די הענד ציהען זיך אויס ביי זיי צו די ארבייטס-ווארשטאטען, אבער פאליציי שטעהט אויף דער וואך. די ארבייטסלאזע זייען נישט און שניידען נישט, אבער שטארבען אהן קאמף ווילען זיי נישט. דאס הייסט זיי זייען ארום זיך יאוש און בונט, וואס ווערט געטון אויף צו פערקלענערען די קאטאסטראפע פון ארבייטסלאזיגקייט? אויף צו פערקלענערען ווערט גארנישט געטון, אויף צו פערגרעסערען זעהר פיל.

אויטאמאטען שטויסען ארויס די ארבייטער, וואס ווייטער אלץ מיט א גרעסערען טעמפא. אמאל פלעגט א גוטער וועבער ארבייטען אויף צוויי שטיהל, היינט ארבייטען אויטאמאטען פאר די וועבער. ביי עטינגאנען אין לאדז ארבייט איין ארבייטער ביי 32 מאשינען. די טעכניק וועט אין דער ריכטונג געהען אומבארמהערציג פארויס, אט דאס איז אזא פאטאל און קאמפראמיסלאז געזעץ, א פאבריק, וואס האלט נישט מיט דעם גאנג אין דאזיגען געביט פון ארויסשטויסען ארבייטער, וועט פערשווינדען.

נישט ווייט די צייט, ווען ארבייט וועט זיך געפינען בלויז פאר א הונדערט חלק פון די ארבייטער.

מ'האט זיך פארגעשטעלט, אז די מלוכה — דאס איז אנ'אייגענע קאנסטיטוציע. אייגענע אמטער, א נאציאנאלע שפראך, ארמיי, רעוויעס, פייערליכקייטען און פאראדען. דערווייל ווייזט זיך ארויס, אז מלוכה דאס זענען קאנסומענטען, וועלכע ווילען דירות, קליידער, עסען, דאס גאנצע איבריגע קאן זיין אזוי אדער אנדערש, אבער אהן וואוינונג, אהן עסען קאן מען זיך נישט בעגיין. אט פון דעם אליין איז פאראן א גרויסער מאנגעל אין דער גאנצער וועלט. אדער ריכטיגער, ס'איז פאראן פאטאל צופיל.

מארקס איז געווען גערעכט: דער סוף פון דער אלטער וועלט דאס איז קאנצענטראציע און ראציאנאליזאציע, וואס דערגרייכט די העכסטע מדרגה.

ס'איז נישט ווייט די צייט, ווען די אונגליקליכע וועלען בעטען צו גאט, שיק אונז מלחמה, עפידעמיע און אונטערגעטשניש. אט דאס וועט זיין די תפילה פון אונטערגעהענדיגען קאפיטאליזם. אבער צי וועלען זיך געפינען געטער, וועלכע וועלען צוהערען די תפילה?

מיר האבען, שרייבט ווייטער לאסקאווסקי, נישט איינמאל געשריבען, אז דער קאמף געגען ארבייטסלאזיגקייט קאן געפיהרט ווערען מיט ערפאלג אויך אין די ראהמען פון דער קאפיטאליסטישער ארדנונג: מוז איך בלויז ארויסרוקען דעם לאזונג — ברויט פאר אלעמען.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז דער מחבר הולקא-לאסקאווסקי, איז נאהענט צו דער סאנאציע.

פרעגטש-בעריכט

קיין גוטעס קאן מען פון איהם נישט ערווארטען

דער פרעגטש-בעריכט איז שוין איבערגעגעבען געווארען דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ. די יודישע עפענטליכקייט ווייסט נאך גאר נישט פון דעם אינהאלט פון דעם דאזיגען דאקומענט. אבער איין זאך איז שוין פון לאנג בעוואוסט: קיין גוטס וועט אונז דער דאזיגער בעריכט נישט ברענגען. מיר צווייפלען נישט, אז די עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ וועט אלע מיטלען אננעהמען, בכדי אבצווענדען די געפאהרען, וואס זענען פערבונדען מיט די מסקנות, צו וועלכע ס'קומט דער דאזיגער בעריכט.

אבער ווי ס'זאל נישט זיין, טאר מען נישט איבערטרייבען די בעדייטונג פון דאזיגען בעריכט. דער בעריכט דרקט אויס נישט מעהר, ווי די מיינונג פון א געוויסען קרייז אין דער א"י-דיגער אדמיניסטראציע. וואס איז פיינדליך געשטימט צום ציוניזם. צום גליק איז דער דאזיגער קרייז, ווי איינפלוסרייך ער זאל נישט זיין, נאך נישט אידענטיש מיט דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע וועט איהר שטעלונג נישט פרעציזירען, נאך דעם, ווי זי וועט זיך בעקענען מיט די בעמערקונגען צום בעריכט, וואס וועלען איהר פארגעלעגט ווערען פון ביידע צדדים. איבריגענס איז ענגלאנד א לאנד, וואו מען ווערט נישט אזוי שטארק נתפעל פון עקספערטען-בעריכטען און, וואו מען בעווייזט אמאל אפילו אזעלכע בעריכטען צו בעהאלטען אין ארכיוו.

גאנץ ענגלאנד האט מיט א פערכאפטען אטעם געווארט אויף דעם עקספערטען-בעריכט פון דער אינדישער קאמיסיע, וואס בראש פון איהר איז געשטאנען דער היינטיגער אויסערן-מיניסטער סיימאן. ווי נאר ס'איז ערשינען דער בעריכט (א רעזולטאט פון א מעהר-יאהריגען שטודיום) האט די ענגלישע רעגירונג גאר באלד פאר נויטיג געפונען זיך אפצוגרעניצען פון דאזיגען בעריכט, אזוי ווייט, אז צו דער ראנד-טייבעל-קאנפערענץ האט מען אפילו נישט איינגעלאדען דעם מחבר פון איהם. ס'קאן נאר לייכט געמאלט זיין, אז דער פרעגטש-בעריכט וועט האבען דעמזעלבען גורל.

אהארעם פון אייגענע טעכטער

אַ מאַן, וואָס בלייבט אַנ'אַלמן מיט 4 טעכטער, האָט חתונה צום צווייטן מאָל. — צוויי מיידלעך, וואָס קענען נישט שטימען מיט דער שטיפמוטער, אנטלויפען פון שטוב און ווערן פראַסטי־טוטקעס. — פאָטער דערוויסט זיך וואו זיי געפינען זיך, און ברענגט זיי צוריק אין שטוב און האָט מיט זיי אַליין, ווי אויך מיט די אַנדערע צוויי אינטימע בעציהונגען. — די צווייטע פרוי טראָגט אַרויס, אויס אייפערזוכט דעם סקאַנדאַל פאַר שכנים. — דער פאָטער־אויסוואורף ווערט פאַר חרפה משוגע און די טעכטער זיינע פערנעהמען זיך אָפיציעל מיט פראָסטיטוציע

איין לישא איז אַ קליין שטעטעל איז ענטדעקט געוואָרען אַ פרויען־האַרעם. ... קיין „שייך" און נישט פון קיין „סולטאַן", נאָר פון אַ אייגענעם פאָטער, אַ קריסט, אַ געוויסער קלימאַס, וואָס איז אַליין אַ גוט־בעזיצער און פערמאָגט פיר טעכטער. די געשיכטע ציהט זיך שוין לאַנג און נאָר אַ דאַנק זיין צווייטע פרוי, וואָס האָט שוין מעהר נישט געקענט דולדען די ווילדע אָרגיעס, און אויס אייפערזוכט, אַרויסגעבראַכט די שרעקליכע געשיכטע פאַר שכנים און בעקאַנטע, האָט מען זיך דערוואוסט אַלע פרטים.

די געשיכטע איז אַזאַ: דער אַזויגערופענער, „אַבדול־האַמיד" קלימאַס איז פון שטענדיג אָן געווען אַ גרויסער לעבע־יונג און האָט כסדר געפלירטעוועט מיט שיקסעס. ער האָט אויך נישט בראַקירט מיט קיין פערהייראַטע, נאָר אַזוי ווי זיינע עלטערן זענען פלוצלונג געשטאָרבען און איבערגעבליבענדיג אַליין (קיין ברידער און שוועסטער האָט ער נישט געהאַט) און נישט קענענדיג פירען די גרויסע ווירטשאַפט, וואָס איז איהם געבליבען, האָט ער בעשלאָסען חתונה צו האָבען. נאָר אַזוי, ווי קיינער איז איהם נישט געפעלען געוואָרען, האָט איהם זיך צופעליג געמאַכט אַ שעהן מיידעל (אויך אַ קריסטין) און האָט מיט איהר געלעבט עטליכע יאָהר אומפערהייראַט באַטיי־ליך, איז אין משך פון דער צייט דאָס מיידעל געוואָרען אַ פרוי און האָט שוין דאַן נישט געוואָלט אַפטרעטען פון דער ווירטשאַפט. קלימאַס אָבער, וועלכער האָט שוין געקלעהרט אַרייצוברענגען אין שטוב אַ צווייטע פרוי, האָט איהר געמעלדעט, אַז זי האָט שוין מעהר קיין פלאַץ נישט ביי איהם. דאַן האָט די אַזוי גערופענע נישט געזעצליכע פרוי איהם אָנגעקלאָגט אין געריכט. ער האָט געהאַט בלויז איין ברירה: חתונה האָבען מיט איהר געזעצליך, אָדער אַרויסצאָהלען אַ גרויסע סומע געלד. היות ווי ה' קלימאַס איז געווען זעהר אַ קאַרגער, האָט ער אויסגעקליבען דאָס ערשטע.

אַ געצוואונגענע ליבע ווייזט אויס, איז נישט נאָר פויגעלדיג און די אַזוי גערופענע געזעצליכע פרוי איז געווען אומגליקליך אין איהר פאַמיליען לעבען. צו קינדלען אָבער האָט שטוב־מחלוקת, ווייזט אויס, אַ קנאַפער שייכות, זי האָט איהם געבוירען גאַנצע פינף טעכטער.

די יונגסטע צוויי מיידלעך, וועלכע זענען געווען אַ צווילינג, און מסתמא נישט געפעלען געוואָרען די וועלט און זענען פונקט צום יאָהר אַוועק געפאָהרען אויף יענער וועלט, די מוטער האָט זיך דערפון זעהר שטאַרק מצער געווען און האָט בעקומען אַ ראַק. די פרוי האָט זיך נאָך אָבער אָפגעמאַטערט אַ פאָר וואָכען און איז געשטאָרבען.

דאָס איז געווען פאַר קלימאַס'ן דער גרעס־טער יום־טוב, ער האָט מיט גרויס פאַראַד אַרויס־בעגלייט זיין פרוי אין דער אייביגער רוה אַריין.

נישט אַלעמאָל אָבער לאָזט זיך אויס, ווי מען טראַכט, קלימאַס האָט, נאַטירליך, געהאָפט גלייך נאָך זיין פרוי'ס טויט צו הייראַטען, נאָר מיט וועלכע כלה ער האָט זיך געזעהען, איז פון שידוך גאָרנישט געוואָרען. אָבער נאָך אַ פאָר זוכעניש איז איהם געלונגען חתונה צו האָבען מיט אַ גאַנץ יונגער פריילין (אויך אַ קריסטין), וואָס האָט אָבער נישט געקענט פערלייחען די שטיף־טעכטער און די צוויי עלטערע מיידלעך האָבען בעשלאָסען צו פערלאָזען זייער שטוב אויף אייביג.

עטליכע יאָהר האָבען זיך די דאָזיגע היימלאָזע יתומים אַרומגעוואַלגערט, וואו אַ נאַכט און וואו אַ טאָג, געפיטערט חזירים, גענז, בהמות, געטראָגען וואַסער און כל עבודת פרך און, ווען זיי זענען אַביסעל אונטערגעוואַקסען, האָט זיי ממש דערעסען. אַזאַ לעבען אָפצופינסטערען און האָבען ביידע בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען קיין קאָוונע.

קומענדיג אין שטאָט און נישט האָבענדיג קיין פאַך, האָבען זיך ביידע פערנומען מיט דער ני־דעריגסטער בעשעפטיגונג — מיט פראָסטיטוציע.

קלימאַס, וואָס איז געזעסען אויף זיין גוט, האָט זיך דערוואוסט פון זיינע טעכטער, אויף וואָס פאַר אַ וועג זיי זענען אַוועק. איז ער אַלס פאָטער אַביסעל אויפגעבראַכט געוואָרען אויף זיי, אַוועקגעפאָהרען קיין קאָוונע, זיך נאָכגעפרעגט און לסוף זיי געפונען. יאָ, מען קען זיך גענוג פאָר־שטעלען די טרויעריגע סצענע, וואָס עס האָט זיך אָפגעשפילט, ביים אַרויסשלעפען זיי פון „היזעל", דאָך אָבער איז קלימאַס'ן אַלץ געלונגען. ער האָט זיי אַוועקגעפיהרט צוריק אין שטעטעל, געשלאָגען מכות רצח. נישט געגעבען עסען, געהאַלטען פער־שפאַרט יעדערער אין אַ בעזונדערען צימער און לסוף האָט זיך דערוועקט ביי איהם אַ געדאַנק פרובען האָבען מיט זיי אינטימע בעציהונגען....

מיידלעך, וועלכע זענען שוין אַריינגעצויגען אין פראָסטיטוציע, איז ביי זיי קיין נפקה מינה, אַ פרעמדער, צי אַנ'אייגענער און צווישען זיי און פאָטער האָט זיך אָנגעהויבען אַ „לעבען", וואָס האָט דערוועקט די אויפמערקזאַמקייט ביי די צוויי יונגערע טעכטער.

דזשעק שארקעי.

דער באָקס-מייסטער, וועלכער האָט בעזיגט שמעלינג'ן.

קלימאַס, וועלכער האָט זיך געשפירט שולדיג. און דערצו דאָס שושקענען זיך פון זיינע יונגערע טעכטער, האָט אין אַ געוויסען פאַרנאַכט בעלאָזט אַריינרופען יעדער בעזונדער אין אַ צימער, דאָרט זי פערשלאָסען, און דראָהענדיג מיט אַ רעוואָלווער געפאָדערט ביי דער אייגענער טאָכטער. זי זאָל זיך איהם אָפגעבען. געוועהנליך, האָבען זיך די מיידלעך געוועהרט און געבעטען, געפאַלען אויף די קניה, געקושט איהם אין די פיס, נאָר קיין זאַך האָט נישט געהאָלפען, דער צווישעטער פאָטער האָט אכזריות'דיג פער־גוואַלדיגט זיינע טעכטער און דאַן, נישט געשטער־טערהיים, האָט ער שוין „געלעבט" מיט אַלע פיר טעכטער. יאָ, יעדערע אָבער האָט ער געהאַלטען אויף אַ שלאָס אין אַ בעזונדערען צימער, כדי איינע זאָל די אַנדערע נישט אָפּדערצעהלען וועגען די „מעשים" זיינע. אַזוי האָט זיך די געשיכטע געצויגען עטליכע יאָהר. קלימאַס פרוי האָט פון די געשיכטעס יאָ אַביסעל געכאַפּט פערשטעהן, נאָר סתם רעדען, וואָס זי האָט מיט די אייגענע אויגען נישט געזעהען, האָט זי פשוט מורא געהאַט, הימעל און ערד האָבען אָבער געשוואוירען, אַז קיין פערבאָרגענעס וועט נישט זיין, איז זי גראָד איינמאָל, קומענדיג צו פאָהרען פון שטאָט. געכאַפּט ביים מאָמענט פון שרעקליכען פערברע־כען. דאָ האָט די פרוי אָנגעהויבען דעם אמת'ן „יצעק", דערצעהלט די שרעקליכע געשיכטע שכנים און בעקאַנטע.

קלימאַס איז פון חרפה משוגע געוואָרען און מען האָט איהם תיכף אָפּגעפיהרט אין אַנ'אַנ־שטאַלט פאַר פסיכישע קראַנקע, זיינע טעכטער זע־נען זיך צולאָפען און געקומען ווידער אין קאָוונע, וואו זיי פערנעהמען זיך איצט נישט געשטערטער־הייט מיט'ן האַנדעל פון אייגענעם קערפּער און דערצעהלען גלייכצייטיג אַלע בעזונדער די העד־ספּאָטישע הערשאַפט פון זייער טיראַנישען פאָטער אין זיין „האַרעם".

א. וואַנדערער.

ב. פראַנק

מאַרי

(פון דער פּאַריזער אונטערוועלט)

זי איז אַריין אין זאַיהר צימער.

דאָס פענסטער איז געווען אָפען און אַ בלייכע שיין איז געפאַלען אויפ'ן בעט. פון דער קאַל־דרע האָט אויפגעשטיגען אַ קליין רויט קעפּעל פון אַ מיידעל. דאָס קעפּעל איז געווען אונטער עט שפּאַרט פון אַ קינדער־עלענבויגען.

דאָס איז געווען ראַשעל, איהר טאָכטער.

מאַרי האָט זיך געזעצט אויף אַנ'עק בעט און האָט געוויקעלט מיט אַ צאַרטען בליק איהר ראַשעל. זי איז געווען איבעריליך פייכט פון די אַלע „אַפּעריטיפס", מיט וועלכע זי האָט זיך אָנ־געטרונקען אַ גאַנצען טאָג און זי האָט נישט גע־קענט איינשלאָפען. אגב, האָט זי זיך שוין לאַנג בענוצט מיט דעם שלאָף־טראַנק, וועלכען אימיצער האָט איהר געבראַכט. פון דעם טראַנק פלעגט זי פערטויבט און פערטומעלט ווערען. אויפשטעהענ־דיג האָט זי זי דעפיהלט שווער און נאָך אומ־גליקליכער ווי ווען זי האָט זיך געלעגט.

ראַשעל האָט זיך איבערגעדרעהט.

ענטקעגען דער רויטער מאַרי האָט זיך לייכט געוויגט אַ שטריקעל, אויף וועלכען ס'זענען גע־האָנגען אַ פאָר אויסגעוואַשענע זאָקען. זיי האָבען אויסגעזעהען ווייבזאַם אויפ'ן שטריקעל. מיט ביידע אויגען האָט מאַרי געקוקט אויף די אונ־היימליכע ווענד פון האָטעל, זיי האָבען צו איהר געשווינגען.

זי האָט זיך גענומען אויסטון. די אָראָפּגעפאַלענע קליידער האָבען ענטבלויזט אַ יונגען, מיי־דעל פרויען־קערפּער. יונגע און רויטליכע הער־לעך האָבען געבלישטשעט דאָ און דאָרט. פון אונטער די פאַמועס האָבען זיך אַרויסגעריסען צוויי רויטע קנעפּען האָר — ווי פלאַמען און האָ־בען געברענט. אַ אומעטיגע מידקייט איז געלעגען אויפ'ן גאַנצען קערפּער פון דער גאַסען־פרוי, פון דער מידקייט, וואָס לעגט זיך אויף די ווייניג קעשטפּאַנאַטטע קערפּערס. איהרע יונג ברוסטן זע־נען אַראָפּגעהאָנגען ווי צוויי געפּלאַצטע פּענכערס.

מאַרי איז קיינמאָל נישט שעהן געווען אין אמת'ן זין פון וואָרט, נישט איהרע אויגען, נישט איהר נאָז, נישט איהר מויל קענען אַרויסרופען אַ גרויסע בעגייסטערונג. בעזונדער גענומען זע־נען זיי בלאָס און ציהען נישט קיין שום אויפ־מערקזאַמקייט. צו דעם האָט זי נאָך רויטע שפּרענ־קעלעך אויפ'ן גאַנצען פּנים. די אַלע מיטעלמע־סיגקייטען בילדען אָבער צוזאַמען אַ מין כח — אַ מאַגנעט — וואָס ציהט צו. זי געפעלט. מ'לאַכט פון איהר, מ'זידעלט זי, מ'מאַכט חוזק פון איהר אָבער האַלט זי אייגעם, צאַפּעלט ער זיך איז איהרע הענד, ווי אַ מאַריאָנעט און ער קען זיך נישט אַרויסרייסען פון איהר. עס פיהלט זיך פון איהר חיה.

פרויען האָבען זי נישט ליב. לאַכען פון איהר:

— זעה נאָר די רויטע מאַרי, ווי זי קריכט יעדען אין פּנים.

זי ווייסט אָבער, אַז ס'איז נישט אַזוי. דאָס איז קנאה. אין יעדען פאַך איז דאָס פאַרהאַן. אידאי. זי איז נישט קיין צדקת — קיין רבינ'ס טאָכטער אידאי און אידאי נישט — אָבער וואָס איז זי שול־דיג, אַז „ער" איז צוגעגאַנגען פון איהר און נישט צו איהר שכנ'טע, האָט איהר אַריינגעטון די האַנד אין די רויטע קודלעס און האָט זי — נישט יענער—אַ הייסען ביס געטון אין נאַקען? געוויסענסביסען? דאָס האָט זי שוין פון לאַנג נישט. זי ווייסט, אַז זי האָט זיך נישט מיט וואָס איבערצונעהמען, אָבער אין זיך טריעט נאָך לאַנג די האָפנונג צו ווערען אַ ערליכע. פרוי און חתונה מאַכען איהר ראַשעל מיט לייטען צו־גלייך.

ראַשעל — אַ געזונד איהר אין רונדען ביי־כעלע, וואָס שלאָגט אַזוי ריטמיש אונטער דער קאָלדרע.

פאַר ראַשעלן וועט זי די אויגען פון קאָפּ אויסדראַפען.

זי פיהלט זיך אַביסעל שולדיג געגען איהר טאָכטער... נישט אַביסעל נאָר אַ סך. פאַרוואָס האָט זי בעסער איהר טאָכטער נישט אַוועקגעגעבען אין פּענסיאָנאַט און נישט זי מיטשלעפען אומעטום אַ גאַנצען טאָג, און שפּעט אין דער נאַכט?

איהר פּנים פלאַמט פאַר בושה ס'ווערט איהר הייס אין די אויגען. האָט זי נישט געטון דאָס, וואָס קיין פרוי אין דער וועלט וואָגט נישט צו טון?

זי האָט, זי האָט... זי שעמט זיך אפילו דענקען דערפון.

זי פלעגט „אָננעהמען קליענטען" אין ראַ־שעלס געגענוואַרט, משיה געוואָרען וועגען פּרייז, האָט זי איבערגעלאָזט דאָס קינד אין אַ קאַפע און דערווייל זיך „אַרויפגעכאַפּט" אויף א מינוט.

טוט דאָס אַ פרוי? טוט דאָס אַ מאַמע?

און נאָך ערגער: אָט אין דעם בעט, וואו עס איז ביינאַכט געלעגען איהר ראַשעל, איז אַ גאַנ־צען טאָג געוואָרען יעדענס געלעגער — אַ הפקר זאַך.

(סוף מאָרגען).

חדר „תורה ודת"
עם גן־ילדים
פּל. וואָלבאָשטשי (נייע שטאָט) 6
מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול־יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פּערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול־יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן־ילדים (פּרעבעל־שול) קומען פאָר פון כ"ג אייר (29 מאַי) פון 9—1 טעגליך.
עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת" ווי ס'ווערט געלייגט גרויס אַכט אויף דער ערציהונג און דרך־ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספּעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס.
וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אהיים געפיהרט דורך א ספּעציעלען מענש.
צוליב'ן קריזיס הנהה־פּרייזען

— — די — —
בעוואוסטע פעלד־בעטן
"Palma-Patent"

Palma-Patent
וואָס זענען אַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט
מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר
ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד־בעטלעך און פעלד־בענקלעך
מאַטראַצען געבעטע שעזלאָנגען, קאַנאַדיסקע
קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעם
בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 85־131
הורט דעטייל

שבתי צבי

איז ער טאקע געווען א „פאלשער משיח"?
נייער שטאנדפונקט בנוגע דער שבתי-צבי-באוועגונג (*

זענען געזעסען קריסטליכע געלערנטע און געהאַלטען אין איין איבערשטעלען, און איין אי־בערקאַמבינירען נישט בלויז די העבר. אישע ווער־טער, וואָס שרייבען זיך פון רעכטס צו לינקס. נאָר אויך טאַשען און איבערטאַשען די אותיות, וואו ס'ליגט דער כח פונ'ם גאַנצען וועלט־בעשאַף — „אין אַנהויב איז געווען דאָס וואָרט און ס'וואָרט איז געווען גאָט".

און שבתי־צבי האָט געגלויבט. ער האָט גע־גלויבט מיט יעדען ציטער פון דער נשמה, אַז מיט שמות, גמטריאות און צרופים וועט ער ברענ־גען די גאולה. ער דאַרף נאָר אַרייַנגיין צום סול־טאַן — אַזוי און אַזוי — און דער סולטאַן וועט איהם צוריקגעבען ארץ ישראל. און אַז גאָט האָט זיך נישט צוגעהערט צו איהם, און אַז גאָט איז נישט געווען מיט איהם, און ער, שבתי־צבי, האָט דעם הימעל אויף דער ערד נישט אַראָפּגעבראַכט? אַלע האָפענונגען זענען זיך צופאַלען, אַלע צו שטויבט אויף פיק־פיצלעך. אַ וועלט מיט יודען האָט ער אָפּגענאַרט, מיאוס אָפּגענאַרט און דאַ סטראַשעט מען איהם מיט טויט, אויב ער, שבתי־צבי, וועט נישט ווערען קיין מאַכמעדאַנער. די הייליגע „שמות" פלאַטערען נישט מעהר פאַר די אויגען. זיי וואַלגערען זיך, ווי געשאָכטענע פױ־געל, אַרום די פיס, מאַכען שווערער דעם גוף, און דער גוף, וואָס ווערט בלויז חומר, לאָזט זיך פאַמעליך אַראָפּ, פאַלט דעם סולטאַן צו די פיס, בעט רחמים. נישט פאַר זיך האָט שבתי־צבי גע־בעטען — ער נעמט אויף זיך די גאַנצע שולד — נאָר פאַר זיינע נאָהענטסטע תלמידים, וואָס דער סולטאַן האָט זיי אויך געוואָלט אומברענגען. און ווי ער ליגט אַזוי, ווערט איהם מיט אַמאָל ליכטיג אין מוח. שבתי־צבי דערמאַנט זיך אַ „זוהר":

— איידער די גאולה וועט קומען, מוז משיח פריהער ויבדיגען. משיח דאַרף האַלטען אין איין פאַלען, ער זאָל קאָנען מתקן זיין און דערהויבען יעדען „ניצוץ" (פונק), וואָס געפינט זיך אַ בעפאַנגענער אין דער טומאה.

פון י. אפאטאשו.

שבתי־צבי האָט געוואָלט זיין זיכער. דער מוח האָט געפלאַמט, געזוכט נאָך אַ היתר, אַרויס געשלעפּט דורות פון די קברים. ער האָט געפונען, ווען אַ יוד האַלט ביים פערלירען ס'לעבען, אויב ער ווערט נישט קיין מאַכמעדאַנער — דאָס האָט דאָך דער רמב"ם שוין לאַנג מתיר געווען (אגרת תימן).

און שבתי־צבי האָט אָנגעטאָן דאָס „מאַכ־מעדאַנישע היטעל", געגלויבט, אַז „ישמעאל" דאַרף פריהער משיח'ן איינשלינגען, ווי דער וואַלפיש האָט איינגעשלונגען יונה'ן. און מערקווירדיג, אַז די אַלע וואָס האָבען געשריבען וועגען שבתי־צבי'ן באַלד נאָך זיין שמד, האָבען איהם כמעט ווי נישט בעשולדיגט. כמעט אַלע האָבען געוואָרפען די שולד אויפ'ן דור, וואָס איז נישט ראוי געווען אויפצו־נעמען משיח'ן, נישט אויף שבתי־צבי'ן.

גליקל פון האַמיל, וואָס האָט געלעבט אין יע־נער צייט, איז אויף איהר קאָן מען זאָגען — גאָט האָט נישט געקאָנט זיין אומעטום, האָט ער בע־שאַפען די מאַמע — זי האָט פערצייכענט אין איהר טאָג־בוך:

— „אין דער זעלביגער צייט (1665) האָט מען אָנגעפאַנגען צו רעדען וועגען שבתי־צבי. מיין שווער האָט איבערגעלאָזט ס'הויז מיט'ן ווירטשאַפט. ער האָט מיר געשיקט קיין האַמבורג צוויי גרויסע פעסער... מיט אַלערהאַנט עסען. ער האָט גערעכענט פון האַמבורג גלייך קיין ארץ־ישראל פאָהרען. די פעסער זענען געשטאַנען דריי יאָהר. אָבער ווי צו אונז, ס'איז אָבער פונ'ם אייבערשטען נישט בעשערט געווען..."

קיין ביוז וואָרט נישט וועגען שבתי־צבי. אפילו נאָכ'ן שמד האָבען רבנים און מקובלים ווייטער געגלויבט אין איהם. און נאָך שבתי־צבי'ס טויט האָט די אמונה אין איהם זיך נאָך מעהר פערשטאַרקט. ערשט דעמאָלט, ווען רבנים און מקובלים האָבען זיך געלאָזט איבער דער וועלט, האָבען אָנגעהויבען פערשפּרייטען שבתי־צבי'ס תורה, ערשט דעמאָלט האָבען גאַנצע קהלות זיך אַ נעם געטאָן צו די שבתי־צבי'ניקעס, זיי גע'חרפ'ט מיט הונגער, מיט מלקות, מיט חרם, מען האָט געפרעגט וואו אַ ספר, וואו אַ דרוש, וואו אַ בריף, — ס'זאָל קיין אות, קיין סימן און זכר נישט בלייבען נאָכ'ן ימח־שמו'ניק, נאָך שבתי צבי'ן. און מען האָט קיינעם נישט געשוינט. אַזאַ מקובל און פיפען דיכ־טער ווי משה חיים לוצאַטו האָט מען געצווינגט „בפני כל עם ועדה", ער זאָל זיך נישט בלויז אָפּזאָגען פון שבתי־צבי'ן, נאָר אויך פון קבלה. און ער האָט אונטער אַ שבועה צוגעזאָגט נישט צו שריי־בען קיין וואָרט איבער קבלה.

און אַז מען האָט אַזוי זיך „געספּראַוועט" מיט לוצאַטו'ן, וואָס איז געווען איינגעוויקעלט אין יחוס און אין געלד, קאָן מען זיך פאָרשטעלען וואָס מען האָט אָפּגעטאָן מיט די אָרימע מקובלים, שבתי־צבי'ס תלמידים, וואָס האָבען זיך געשלעפּט פון שטאָט צו שטאָט, געוואָרפען אָנקומען צו קהל נאָך אַ ביסען ברויט?

און נאָך דער גאַנצער אויסראָטונג איז שבתי־צבי'ס תורה געבליבען צווישען יודען.

געווען משיח־בעוועגונגען, ווי דאָס קריס־טענטום, געווען טיף־רעליגיעזע שפּאַלטונגען, ווי די קאַראַאימען, וואָס זענען צווישען יודען געבוירען געוואָרען און ס'יודישע פאָלק האָט מיט זיי נישט געוואָלט האָבען קיין מגע ומשא. האָט זיך אָפּ־געטרייסעלט פון זיי. און דערפאַר אַזאַ שנאה ביז'ן היינטיגען טאָג. די שבתי־צבי־בעוועגונג ביי אַלע רדיפות איז געבליבען צווישען יודען. און שפּע־טער, ווען ס'אמת'ע פייער האָט זיך געהאַלטען אין לעשען, די משיח־אידעע האָט זיך גענומען אויסגעהן, ס'בלויז אָרימע יודישע לעבען האָט געקראָגען אַ געשמיר (די פראַנקיסטען), האָט פרייש בלויז אַ שלאָג געטאָן, ס'חסידות — שבתי־צבי'ס אַן־איניקעל — איז געבוירען געוואָרען, געפּראַוועט מיט זיך פריש און ניי לעבען.

שבתי־צבי'ס געוואַגג צום מענש, זיין גלויבען אין'ם מענש דעם „ניצוץ קדוש" (דעם הייליגען פונק), וואָס האָט געגעבען דעם שטויס צו חסידות און האָט בעשאַפען די יודישע ביאָגראַפיע, וואָס אַלץ איז געבליבען ווי אין דער יודישער אַזוי אין דער העברעאישער ליטעראַטור. געביטען האָט זיך די פאָרם, דער לבוש.

דער שבתי־צבי'ניק, דער יונגער משיח־דיכ־טער, משה חיים לוצאַטו, האָט געשאַפען די ניַיע העברעאישע ליטעראַטור. די בת־מלכה מעליזעלדע, וואָס שבתי־צבי האָט צו איהר געזונגען שירים, איז נישט פערלוירען געגאַנגען. ר' נחמן בראַצלאַווער האָט זי אונז אָפּגעראַטעוועט, זי אונז צוריקגעבראַכט. ער האָט בלויז געביטען דעם נאָמען און די שיינע מעליזעלדע — די בת־מלכה — די יודישע טאָכטער — איז געבליבען און לעבט אין אונזער ליטעראַטור, אין דער יודישער.

(סוף).

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 146.

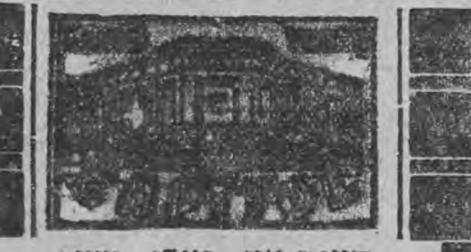

היינט און פאלג. טעג!

דער קעניג פון הומאָר — דער אונפער־געסליכער ק י י ז ע ר ל י ך - קעניגליכער פעלדמאַרשאַלעק

Vlasta BURIAN

ווילט און ענטציקט אין זיין בעסטען פילם־מייסטערווערק א.נ.:

POD KURATELĄ

רעזשי פון בעקאַנטען

Karol LAMAC

אויסער'ן פראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע

אָנהייב אין געוועהנל. טעג 5 אַ זייגער נאָכמ., שבת און זונטאָג 2.30 ביי טאָג.
הנחה בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען.
דער זאַל איז ווענטילירט און געקיהלט.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלביאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—6 אָוונד.
בעזונדער וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

אַ נייער דייטשער ריזען־אעראָפּלאַן D. 2500

דער אעראָפּלאַן פיהרט עטליכע און 40 פערזאָן. לינקס — דער אעראָפּלאַן, רעכטס — אַ פּאַסאַזשיר־קאַבינע.

ר. איזראעל

דאָס בופּעט־מיידעל

א סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

(52

— פאַרוואָס פייניגסט דו מיך? וואָס האָב איך דיר פאַראַ שלעכטס געטון, האָט איזאַ זיך גע־בעטען ביי באַלעקן.

— פונקט פערקעהרט, דו פייניגסט מיך, איך פיהל ווי דו ווילסט מיך פטור ווערען, ווי דו טרייבסט מיך אָן פון זיך ביי יעדער געלעגענהייט. איך האָב געמיינט, אַז נאָכדעם וואָס האָט ביי דיר פאַסירט וועט אַלץ אַנדערש ווערען, דו האָסט דאָך מיר שטענדיג געזאָגט, אַז דו האָסט דיין מאַן נישט געליבט, דו האָסט דאָך מיר געזאָגט, אַז דו זוכסט נאָר אַ געלעגענהייט ווי אַזוי איהם צו געבען אַ „לויף־פאַס" און פאַרוואָס האָסט דו זיך פאַר דעם אַליין אַזוי דערשראָקען?

— אַלץ גוט, אַלץ גוט, אָבער דו מוזט דאָך מיך אויך פערשטעהן, אפשר ביזט דו נאָך צו יונג, אַז דו זאָלסט דאָס אַלץ פערשטעהן.

— אפשר, האָט באַלעק אַ בעליידיגטער געזאָגט אפשר, דאָס הייסט, דו האָסט מיך געהאַלטען נאָר פאַר אַ קאַכאַנעק, וועלכער האָט בעסער געקענט צופרידענשטעלען דיינע ליידענשאַפטען ווי דעם פערבראַכטען מאַן.

— ניין, נישט אַזוי איז עס געווען, ס'איז געווען עפּיס אַנדערש, איך האָב ווירקליך מיין מאַן נישט געליבט, קיינמאָל נישט, פון דער ערשטער מינוט אָן זייט איך האָב איהם דערקענט, האָב איך מיר נישט פאָרגעשטעלט, אַז איך וועל קענען מיט איהם צוזאַמענלעבען, אָבער פערשידענע אומ־שטענדען האָבען געבראַכט דערצו, אַז איך האָב געמוזט מיט איהם חתונה־האָבען געמוזט געגען מיין ווילען און געגען מיינע געפיהלען, איך בין געווען אָרים און אומגליקליך, עלענד ווי אַ שטיין, ער איז געווען רייך און גוט צו מיר, איך בין גע־ווען פערליבט אין אַן אָרימען אַרבייטער, נישט קיין יוד אָבער אַן עהרליכער, אַנשטענדיגער און גוטער מענש, מיר איז נישט געווען קיין גרויסער אונ־טערשיד וואָס ער איז נישט קיין יוד, איך בין געווען זיכער, אַז איך וועל שוין אויף שטענדיג טיילען מיט איהם דאָס לעבען, מעג עס זיין אפילו אין שטענדיגען אָרימקייט, ער האָט מיך שטאַרק געליבט, איך האָב איהם געהאַלטען פאַר אַן אידעאַל פון אַ מענשען... אָבער נאָך וואָס דערצעהל איך דיר דאָס אַלץ....

— דערצעהל, אידאַ דערצעהל מיר, איך וויל דאָס אַלץ וויסען, ווייל איך האָב דאָך אַ געוויסע ראָל אין דיין לעבען אויך געשפּילט.

— די גליקליכסטע מינוטען אין מיין לעבען זענען געווען, וועלכע איך האָב פערבראַכט אין דיינע אָרעמס. באַלעק, ווען איך האָב אין דיין ליבעס־רויש געשטילט מיינע ליידענשאַפטען...

— דערצעהל, מיר ווייטער, וועגען דעם, וואָס דו האָסט אָנגעהויבען, האָט באַלעק צו איהר גע־זאָגט און אַ קוק־געגעבען אויף איהר מיט זיינע בלויע, מילדע אויגען, געגען, וועלכע אידאַ האָט זיך קיינמאָל נישט געקענט אנטקעגענשטעלען.

— יאָ, איך האָב איהם מיין געליבטען גע־האַלטען פאַר דעם בעסטען און שענסטען מענשען אין דער וועלט, איך האָב געוואָלט, אַז מיר זאָל־לען חתונה־האָבען, ער האָט אַלץ אָפּגעשלעפּט, מיט דעם מאָטיוו, אַז ער מוז ערשט פערטיג ווערען מיט זיין משפּחה, זי זאָל איהם ערלויבען חתונה צו האָבען מיט אַ יודיש מיידעל. מיך האָט אפילו געוואונדערט, וואָס ער ווערט מיטאַמאָל אַזוי אָפּ־הענגיג פון זיין משפּחה, אָבער איך האָב געהאַט גענוג צוטרוי צו איהם, אַז איך זאָל איהם גלויבען און באָרנ'עס חושד זיין. ער האָט אַלץ ווייטער אָפּ־געשלעפּט און מיר געגעבען די בעסטע האָפנונגען. ביז ער האָט מיך אַמאָל בעקענט מיט פראַנקענ־שטיינען. אַ צייט לאַנג זענען מיר זיך צוזאַמענגעקו־מען און דרייען און פערברענגט די צייט. דו ווייסט דאָך אַליין, וואָס פאַראַ גוטער פראַנקענשטיין איז געווען. ער איז גרייט געווען יעדענס פערלאַנג צו ערפילען אויף וויפיל דאָס איז נאָר פאַר איהם מעגליך געווען, אין יענער צייט האָט ער זיך פאַר אונז אַרויסגעוויזען פאַר דעם בעסטען פריינד און חבר. איך ווייס נישט, צי מיין געליבטער האָט איהם געזאָגט, אַז מיר שטעהען ערב אונזער חתונה. אַז מיר זענען פערליבט איינער אין דעם אַנדערען. איבריגענס, האָט דאָס מיך נישט אינטערעסירט, מיר איז געווען גוט מיט מיין אַרנאָלדען און מעהר האָב איך גאַרנישט געוואָלט וויסען. אין אַ געוויסען טאָג איז אַרנאָלד צו מיר געקומען און געזאָגט:

— הערסט אַ געשיכטע, פראַנקענשטיין האָט מודה געווען פאַר מיר, אַז ער האָט זיך אין דיר פערליבט, אָבער פערליבט ביז איבער די אויערען.

— ס'פרעהט מיך זעהר, האָב איך מיט אַ גע־לעכטער געענטפערט, וואָס איך האָב ערפאָלג.

— און ווייטער גאָרנישט?

— וואָס דען נאָך אייגענטליך?

— און וואָס אַ שטייגער וואָלסט דו איהם גע־ענטפערט אויף זיינס אַן'אָפּיציעלע ליבעס - ער־קלערונג?

— דו בעליידיגסט מיך שוין אַרנאָלד, פער־שטעהסט זיך, אַז איך וואָלט זי קאַטעגאָריש אָפּ־געוואָרפען, ערקלערענדיג, אַז איך בין שוין פער־ליבט, אַז איך האָב מיין האַרץ און קערפּער שוין אָפּגעגעבען צו איינעם, צו וועמען ס'געהערט אויך מיין לעבען, צו איינעם, וואָס הייסט אַרנאָלד.

אַרנאָלד האָט מיך אַרומגענומען, פעסט צוגע־דריקט צו זיך, אַ קוש געגעבען אָבער נאָך אַ וויילע האָט ער געזאָגט:

פונדעסטוועגען, וואָלט אַזאַ ענטפער געווען פון דיר לייכטזיניג.

— וואָס מיינסט דו דערמיט אַרנאָלד!

— גאָרנישט קיין שלעכטס מיין טייערע.

(פאָרזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג כב 26 סיון תרצ"ב

יוני

זון־אויפגאנג 3,15
זון־אונטערגאנג 8,01

פאבאר פון יאר־גאנג 1911

מאָרגען, דעם 27-טען יוני ד. י. דאַרפען זיך שטעלען:

פאַר דער פאַבאָר־קאָמיסיע נומער 1 (נאַרוּטאָוויטשא 75) די פאַבאָראָוועס פון יאַהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, 11 פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען.

פאר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגראַדאָווע 34) די פאַבאָראָוועס פון יאַהרגאַנג 1911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, וועלכע האָבען זיך מחמת קראַנקהייט, אָדער אנדערע וויכטיגע סיבות זיך נישט געקענט צושטעלען צו דער קאָמיסיע אין די בעשטימטע טערמינען.

צו די פאַבאָר־קאָמיסיעס דאַרפען די פאַבאָראָוועס מיטנעמען די פּעסער, אָדער פּערזענליכע דאָקומענטען ארויסגעגעבען פון די פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען, פּראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַרטען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרען פון לאָדזער מאגיסטראַט, און בעשייניגונגען וועגען פאַך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלען פּערזענליכע דאָקומענטען איז אויך חל אויף די פאַבאָראָוועס פון קאַטעגאָריע ב„ וועלכע האָבען די דאָזיגע בעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאַבאָר־קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

אפטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) היינט בייגאַכט דיזשורירען: י. קאַפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקא 15), ס. טראַווקאָווסקא (בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (שרודמיעיסקא 21) מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95) י. קלופּטא (קאָנטנא 54), ל. טשינסקי (ראָקאָטשינער 53).

פון האנדעלס־געריכט

פירמע „קיילך און גאָלדא" רעגולירט אויף 60 פּראָצענט

אין סעפּטעמבער, 1931, איז דער פירמע „גוסטאַוו פישער און שותף" (גאַפּיורקאָווסקא 70) פּערעפּענטליכט געוואָרען אַ נ'אופּאַדלאָשטש.

אויף דער קרעדיטאָרען־פּערזאַמלונג, האָט די פירמע געמאכט אַ רעגולאַציע־פּאָרשלאַג פון 15 פּראָצ, אויסצוצאָלען אין 3 האַלב־יעהרליכע ראַטעס. דאָס געריכט האָט נעכטען דעם פאָרשלאַג אָפּגעוואָרפען.

* * *

אין שייכות מיט דעם „נאַדזור" פון דער אקצ. געז. „אדאָלף קעבש", איז אלס געהילף־קאָמיסאַר נאָמינירט געוואָרען דער האַנדעלס־ריכטער קאַראָל קרעניגג.

* * *

אלס געהילף קאָמיסאַר פון דער אופּאַדלאָשטש־מאַסע פון דער פירמע „ראַבערט ליסקע" פּאַרבערייאון אַפּרעטור־בעזיצער (שענקעוויטש 165) איז נאָמינירט געוואָרען דער האַנדעלס־ריכטער יוליוש שרעטער.

* * *

די פירמע „קיילעך און גאָלדע", כעמישע וועשעריי (וואָלטשאַנסקא 257) האָט אין יאַנואַר ד. י. בעקומען א „נאַדזור" אויף 3 חדשים.

נאָכ'ן אָפּלויף פון די 3 חדשים, האָט די פירמע געמאַכט אַ רעגולאַציע־פּאָרשלאַג אויף 60 פּראָצ.

אויף דער געכטיגער זיצונג, האָט דאָס געריכט די רעגולאַציע בעשטעטיגט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופּאַדלאָשטש פון דער פירמע מאָזאָ, וואַפּסי און לוּבינסקי", זאָקען־פאַבריק (נאַווראָט 87), האָט דאָס געריכט דערלויבט דעם סינדיק, זיך אויסצוגלייכען מיט די בעלי־חובות, וואָס זענען אָנגעשלאָסען אין דער אופּאַדלאָשטש־מאַסע אויף 20 ביז 40 פּראָצענט.

* * *

אויפ'ן אָרט פון אָפּזועגדען האַנדעלס־ריכטער גוטעקונסט, וועלכער איז נאָמינירט געוואָרען אלס ריכטער־קאָמיסאַר צום „נאַדזור" פון דער פירמע „בערמאַנס יורשים און שותף" (פּיעטריקאָווער 53) פערטרעט דער האַנדעלס־ריכטער מאַטשעווסקי.

* * *

צוליב דעם, וואָס נישט אלע בעלי־חובות האָבען אָנגעמאָלדען זייערע פּרעטענזיעס צו דער געפּאַלענער פירמע גוסטאַוו בעק, בעקעריי־בעזיצער (זשגאָוסקא 23), האָט דאָס געריכט בעשטימט א צוגאָב־חודש, אויף אָנצומעלדען די חובות.

שלאָפט נישט אין די זאכען

ובפרט ביי אָפענע פענסטער, ווייל איצט קומט הערפון נישט צו קיין געזונד

(א) ס'איז דאַכט זיך נישט אַזוי הייס, מ'זאָל ווערען צעשמאָלצען, און דאָך זענען דאָ אזעלכע מענשען, וואָס שלאָפען אויך איצט ביי אָפענע פענסטער. פאַר גנבים איז עס אַ מחיה'דיגע זאַך, און אַזוי־אַרום איז, זיי גאַנץ לייכט אַנגעקומען צו בע'גנב'ענען דור נייגעבער (מלינאַרסקא 16) און יאַדוויגאַ פּראַבסט (פון סקאַרבאָווע 1).

און דאָקטוירים האַלטען נאָך אַלץ, אַז ס'איז געזונד צו שלאָפען ביי אָפענע פענסטער.

א מיאוס קארא־רעדער

בעת אין דער טורמע ווערען אונטערגעשריבען וועקסלען

(2) מיט אַ חודש צוריק האָט זיך אין לאָדז געטומעלט מיט דער מעשה יורשים פון אליהו קאַרא, וועלכער איז נישט לאַנג צוריק געשטאַרבען (ער איז געוועזן דער אונהאַבען פון די האַלעס אויף אַגראַדאַווא 3).

די אַפּערע פון די יורשים איז בעשטאַנען אין דעם, וואָס איינער פון די יורשים, סענדער קאַרא, האָט מיט דעם וויסען פון זיין משפחה, אַרויסגעלאָזט אין פערקעהר אַנ'ערך 30 פאַלשע וועקסלען מיט זיינע זשיראָס, אָהן שום דעקונג.

עבירה גוררת עבירה — און סענדער קאַרא האָט זיך פערפּלאָנטערט צוליב דעם און אַנדערע שווינדלען אַזוי ווייט, אַז ער איז אַוש פערקראָכען אויף.... קאַפּערניקא גאַס (אין דער טורמע).

לעצטענס זענען די בעשווינדעלטע אַרויסגעטראָטען אין דער פּראָקוראַטור מיט אַ בקשה, ס'זאָל דערלויבט ווערען, אַז סענדער קאַרא זאָל אין נאָמען פון אַלע יורשים, אויסשטעלען וועקסלען אויף 160.000 זל., כדי מיט דער דאָזיגער סומע צו בעלאַסטען דאָס הויז אויף אגראַדאווא 3, אָדער עווענטועל צו פערנעהמען דאס דירה־געלד.

די פּראָקוראַטור איז דע־ויף איינגעגאַנגען, און עהערנעכטען זענען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער טורמע אונטערגעשריבען געוואָרען די וועקסלען און די נויטיגע התחייבות'ן.

זיך מיאוס פערסמאליעט

ווייל ר'האט נישט געוואלט בעשמירען מיט סמאלע

(א) קאָנסטאַנטי סאַבטשינסקי אין דער באַלעבאָס פון דעם הויז אויף קאָזשעניאָווסקיעגאָ 30. גאַנץ גוט. ער איז אָבער אַ היציגער מענש און, אַז א סאַניטאַר־קאָמיסיע האָט איהם בעזוכט דעם 25 מאַי, און בעפוילען אויסשמירען דעם שמיעטניק און קלאָזעט מיט סמאָלע. האָט ער זיך מיט אַ מעסער געוואָרפען אויפ'ן קאָנטראָלער בראַניסלאַוו באַזשינסקי. פאַר אַזעלכע זאַכען בעקומט מען נישט קיין קניפּ אין בעקעל, והא ראיה — ער האָט בעקומען נעכטען פון געריכט 2 וואָכען צו זיצען מיט „אָפּקיהלונגס־צוועקען".

א גאר גלייכער וועג...

ווי־אַזוי דער שליח האט אויסגעפיהרט דאס שליחות

(אג) דעם 11. מאַי האָט לייב פיין (גדאַנסקא 69) געשיקט זיין אָנגעשטעלטען העניק וויטעק קויפען פּאַראַפין. וויטעק האָט גענומען 160 זל. און אַ וועגעלע אויף צו פיהרען דעם פּאַראַפין. אינמיטען וועג האָט ער זיך אָבער מיישב געווען — וואָס טויג איהם פּאַראַפין, מיט'ן וועגעלע, מיט הכל בכל מכל כל, האָט ער דאָס וועגעלע פערקויפט, און אָנשטאָט צו טראַכטען וועגען עפּעס אַ ליטערישען שווינדלערישען תכלית — האָט ער זיך געקויפט אַ גוטען אנצוג, און פאַר'ן רעשט געלד אַזוי געמאַכט אַ כוסה.

אַזוי ווי לעת עתה האָלט נאָך נישט די וועלט פון אַזעלכע זאַכען, האָט דאָס בעציקס געריכט נעכטען פער'משפּט וויטעק'ן אויף 2 חדשים טורמע, און אָפּגעלייגט איהם די שטראָף אויף 4 יאָהר. רא,— דער אנצוג איז צוריקגעקערט געוואָרען פיינען.

פון אַב'ס פרויען־גימנאזיע

25 שילערינס בעקומען מאַטורע

מאטורע האָבען בעקומען פאָלגענדע שילערינס:

ראַניאַ בייער, צעצילי בינענשטאָק, עטאַ דובנער, פאַלאַ דומענט, יאָהאַנאַ עפּשטיין, רחל פרענקעל. איטאַ שרה פרידמאַן, מרים גערטלער, רויזע גאָלדין, שרה קאַוועצקי, אסתר קערשטיין, רחל קאָן,ביילע חיה קוויאַטקאָווסקאַ, שרה לאַנדוי, סאַביע לאַנדקאָף, זלאַטע לעווי, שרה מיקוטשינסקא. שרה לעוו, אידא ראָזענבערג, מאשע סוסש, צירעל שטראַסבערג, לאה אורבאַך, מרים וולאָדאַווסקא, שרה פּערל וואָרמאַן און צעצילייא זאַק.

די קויל דעצידירט

ווען מען האט „אפּגעשלאָגען" אַ כלה

(2) נעבען דעם דאָרף באָזשעוויסקאָ, שעראַדזער קרייז, האָבען זיך נעכטען צוזאַמענגעטראָפען די צוויי יונגע דאָרפס־שקצים: יאַן ניקעל מיט קלעמענס זשעלאָנקאַ'ן.

דער רעזולטאַט פון דער דאָזיגער צוזאַמענטרעפעניש איז געווען אַ פּאַטאַלער, ווייל ניקעל האָט זשעלאָנקאַ'ן דערשאָסען אויף טויט.

לויט פּאָליציייאישע מאַטעריאַלען, איז די סיבה געווען די, וואָס זשעלאָנקאַ האָט „אָפּגעשלאָגען" ביי ניקלען זיין כלה, און זי איז געוואָרען זיינע, זשעלאָנקאַ'ס בעשערטע.

דער מערדער איז אַרעסטירט.

פארטונא פון פאליף

האט זיך שיער נישט אומגליקליך בעפּאַנפעט

(2) דאָס פייגעל פּיאָטר פאַרטונא פון דאָרף פּאַליף, בזשעזשינער קרייז, איז נעכטען אַראָפּגעקומען קיין לאָדז, אויפ'ן גרינעם מאַרק, כדי צו פערקויפען אַ פּאָר קאַנען מילך.

איידערן אָפּשטעקען זיין סחורה, איז ער אַריין אין אַ נאָהענטען שענק אַדורכצונעצען זיך דעם האַלז, און אַז דער האַלז איז איהם שוין פייכט געוואָרען, איז ער אַרויס פון שענק, און — אוי־ווי איז מיר! — נישטאָ נישט די קאַנעי און נישט פערד־און־וואָגען.

האָט ער זיך מיט גרויס געיאָמער אָנגעהויבען פונאַנדערצופרעגען וואו־און־ווער, און־ווי־אַזוי, און צוזאַמען מיט אַ פּאָליציאַנט האָט ער מיט דער הילף פון אַ טאַקסובקע סוף כל סוף געפּאַקט דעם גנב מיט דער גנבה אַוש אויף צמענטאַרנא גאַס (מסתמא האָט דער גנב דאָרט געוואָלט אַלץ בעגראָבען)...

דער אַרעסטירטער גנב האָט אַ שייגעם נאָמען — סאָביעראַי, קאַושימיעזש סאָביעראַי הייסט ער.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד־טרופּע פון א.א.פ. אין פוילען. אָנפיהרונג: א. בעזמאן.
2 פּאָפּולערע פאָרשטעלונגען 2
צו גאַנץ ביליגע פּרייזען
היינט, זונטאָג, 9 אָוו. צום לעצטען מאָל
„אויפ'ן וועג קיין בוענאָס־איירעס"
אַלע פּלעצער אין פּאַרטער 1 זל.
באַלקאָן און גאַלעריע 50 גר.
מאָרגען, מאָנטאָג, נאָר 1 מאָל ש. אַנ־סקי'ס
„דער דיבוק"
ס'באַטייליגט זיך דאָס גאַנצע גוט־באַקאַנטע אַנסאַמבל פון „פילהאַרמאָניע".
אדמ. לייט.: ש. הערשקאָוויטש.
לעזט און שטוינט! פרייטאָג, דעם 1 יולי צו דער ערעפענונג פון זומער־סעזאָן אין פילהאַרמאָניע גרעסטע אַטראַקציע אויף דער יוד. ביהנע
3 אמעריקאַנער אָפּערעטען־שטערנס 3
אין אַ נייער אָפּערעטען־אויפפיהרונג
ווער? וואָס? לעזט מאָרגן.

זאל פילהארמאניע
טעל. 213-84
דינסטאג, דעם 28 יוני 1932, פּינקטליך 9 אָוונט
נאר איין סינאַגאָגאַלער קאָנצערט
פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין אויסלאַנד
משה קוסעוויצקי
דער בעריהמטער אָבערקאַנטאָר פון דער וואַרשעווער סינאַגאָגע אויף טלאָמאַצקע.
אין פּראָגראַם: נשמת, תיקון, רבונו של עולם, עקביה בן מהללאל, שיבנה בית־המקדש, שמע קולנו, כי הוא לבדו, יהי רצון, אתה יצרת, ומפני חטאנו, אני מאמין, רצה, ובדברי קדשיך, אלי אלי, דאָס יודישע ליד, נייע פאָלקס־לידער און אָפּערן־אַריעס אין יודיש
בילעטען פון 1 ביז 3 זל. שוין צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

א מעשה שבכל יום
די באַנדיטען־אנפאַלען הערען נישט אויף

(2) נעכטען איז אויף רוג סקווערצאווא און סקלאדאָווא בעפאלען געוואָרען דער דורכגייער יוזעף שאָט (פון פאָמאָרסקא 150).

די באַנדיטען האָבען איהם צושטאָכען מיט מעסערס, און אינגאנצען צוקאָלעטשעט.

פאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

סדרה כאַפּ־לאַפּ
בערויבט אינמיטען פעטריקאווער־גאַס

(א) בעת העלענא בריל פון לאַגעווניצקא 74 האָט נעכטען שפאצירט אויף דער פעטריקאָווער־גאַס, איז או איהר צוגעלאָפען עפּיס א יונגערמאַן, און ארויסרייסענדיג ביי איהר דאָס האַנד־בייטעל, אין וועלכען ס'איז געלעגען 80 זלאָטאַס מזומן און דאָקומענטען — האָט ער זיך צוזאַמענגעמישט מיט'ן שפאצירענדען עולם און איז פערשוואונדען געוואָרען.

שייבלער גנב'עט... קאנארקעס
טויבען איז פאר איהם אויך אַ גוט ארטיקעל

(א) א געוויסער סטאַניסלאַוו שייבלער (פון מאדרע 9) האָט נעכטען בעקומען פון געריכט א פסק־דין צו זיצען א האלב יאָהר דערפאַר, וואָס ער האָט 2 מאָל בע'גנב'עט דעם שול־וואָזשני עדוואַרד פליטא: איינמאָל — 3 קאנארקעס, און צום צווייטען מאָל — עטליכע צעהנדליג טויבען.

משמעות ס'איז נישט פויגעלדיג אויף דער וועלט!

פוילישע ים־קאמוניקאציע
„וויסטולא"

די פוילישע ים־קאָמוניקאציע „וויסטולא" האָט ערעפענט אַ'אַגענטור אין לאָדז (נארוטאָ־וויטשא 39 טעל. 121,14) אנפערטרויענדיג איהר לייטונג דעם אינזש. יאַשוגסקי.

אויף אזא אופן איז ענטשטאַנען פאר דעם לאָדזער האַנדעל און אינדוסטרי די מעגליכקייט פון אַ'אונגעווצהנליכען ביליגען טראַנספאָרט מיט'ן ים דורך בעראַבינדען א דירעקטע קאָמוניקאציע מיט די געגענדען וואָס ליגען איבער דער ווייסעל ווי אויך מיט די פוילישע ים־פּאָרטען.

נישט קוקענדיג אויף דער קורצער צייט פון דער עקזיסטענץ האָט די דאָזיגע פלאַצובקע ארויס־געוויזען א לעבעדיגע ענטוויקלונג, וועגען וואָס עס בעשטעטיגט די פסדר וואַקסענדע גרויס פון די טראַנספּאָרטען פון אלערלייט סחורות, וואָס דער־גרייכען ביז 100 טאָן וועכענטליך.

הויפּטזעכליך האָט פאר דער עקספּאָרט־אינדוסטריע די דאָזיגע בעקוועמליכקייט א גרויסע בעדייטונג צוליב דער מעגליכקייט פון פערקלע־נערן די טראַנספּאָרט־קאָסטען און האָט די קאָנקו־רענץ־פעהיגקייט פון דער פוילישער טעקסטיל־אינדוסטריע אויף די אויסלענדישע מערק.

פון יודישען טעאטער
אין פילהאַרמאָניע

היינט און מארגען ווערט געגעבען צוויי פאָפולערע פאָרשטעלונגען. ס'ווערן געשפּילט היינט, זונטאָג, די מעלאָדראַמע מיט געזאנג, „אויפ'ן וועג קיין בוענאָס איירעס". מאָרגען, מאָנטאָג צום לעצ־טען מאָל „דער דבוק" פון ש. אַנסקי.

א „מלחמה־פּרוב"
אין זשגאָוו, הינטער לאָדז...

(2) עס איז דערווייל דאָרט, חלילה, קיין שום בייז נישט געשעהן, נאָר ס'איז געווען גלאַט־אַזוי... אין שייכות דע־מיט, וואָס אין זשגאָוו איז דורכ געפיהרט געוואָרען אַ קורס פון מאָדערנער פייער־לעשעריי, איז דאָרט אָרגאַנזירט געוואָרען אַ ספּעציעלע פייערונג מיט'ן אַנטייל פון פאַרשטעהער פון דער מאַכט, אויף וועלכער עס זענען דעמאָנסטרירט געוואָרען די קענטעניסען פון די פייערלעשער, און ס'איז אויך דורכגעפיהרט געוואָרען אַ פּרוב פון אַ גאַז־אַטאַקע אויף דער שטאָט.

די פייער־לעשער צוזאַמען מיט די זעלנער האָבען זיך פּרעזענטירט, ווי אַמבעסטען.

צום סוף פון דער פייערונג זענען פערטיילט געוואָרען דיפּלאָמען צו די אַלע, וואָס האָבען דעם קורס געענדיגט.

וואָס ס'קומט ארויס
אז מ'איז נישט פארזיכטיג מיט בענזין

(2) אויף מלינאַרסקא 31 איז עס געווען: מיעטשיסלאַוו זאַסאַדא האָט זיך גערייניגט אַנ'אַנ־צוג מיט בענזין.

ס'האָט זיך אזוי גערייניגט גאנץ גוט, ביז איהם איז איינגעפאַלען צו פערריכערן א פּאַפּי־ראָס, און אז ער האָט פערויכערט דעם פּאַפּיראָס — טאָ פּרעגט שוין גאָרנישט! — די הנאה פון רויכערן איז געווען א סך א קנאַפּערע, ווי דער פּועל־יוצא דערפון...

פּאָגאָטאָוויע האָט ממש געמוזט לעשען זאַסאַדא'ן מיט זיין יונגער קוזינקע מאַריאַנא פּראָקאָפּ, וועלכע זענען אָר'מנעכאַפּט געוואָרען פונם בענזין־פייער, און שטאַרק אָפּגעבריהטע האָט מען זיי איבערגעלאָזט אינדערהיים.

הגונב מ'קאמארניק — איז וואָס?
וועגען דעם שטייט גארנישט אין דער הייליגער תורה

(2) בשעתו האָט דער געריכטס־קאָמאָרניק, שאָלק פון זגערזש, סעקוועסטרירט דעם פּריוואַט־אויטא, ל. ד. 72,530, ביי איינעם פון די זגערזשער פאַבריקאַנטען.

סעקוועסטרירט און אַרייגעשטעלט אין דעם אַלגעמיינעם גאַראַזש, וואָס געפינט זיך אין זגערזש אויפ'ן מאַרק.

זענען אָבער עהערנעכטען בייגאַכט געקומען גנבים אין דעם דאָזיגען גאַראַזש, אויפגעבראָכען די טירען, און אַרויסגעפיהרט דווקא דעם דאָזי־גען אויטא, הגם איבעריגע האָבען זיי געקאָנט צונעהמען עטליכע אַנדערע אויטאָס, וואָס זענען דאָרט געשטאַנען.

פלאי פלאים! און גיי פרעג קשיות, הלמאַי ביי זיי האָט דווקא נושא חן געווען דער סעקוועס־טרירטער בענזין־בלאָזער? !...

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE

TEL. 12-333. ZIELONA № 6.

Szybka pomoc lekarska.—Przewóz chorych.

מאַטורא

אין מעדכען־גימנאזיום „וויעדזא" — ל. מאַ־גאַליץ — האָבען רייפקייט־צייגנישען בעקומען פאָל־גענדע אביטוריענטקעס:

בוימגארטען מאַניא, באַנדרוזדראָוו, גוטאַ, בענעט פאָלא, בוקי אסתר, ציקיערט פעלא, פוּ־טערמאַן נאָמא, גינגאָלד העניא, גינסבערג פאָלא, גרינבערג פּערל, יאָסקאָוויטש רעגא, קאָזלאָווסקא מאַניא, קראַקאָווסקא רוזשאַ, קרושאק סאַבינא, קוּ־פערמינץ רוזשא, לעווין גניא, מעלאַמעד העלא, נוסינאָוויטש רעגא, ראַבינאָוויטש רוזשא, ראָזענ־בערג רוזשא, רובינאָוויטש אננא, סטודענטקאָווסקא העלאַ, שפערלינג ראַכעלא, שפּיראָ איטא, וועקס־לער עדזיא, זילבערבערג טאָלא.

פערבלאָנדזשעט

דאָס יונגעלע יעקל לעווי. 5 יאָהר אלט, האָט זיך נעכטען פערבלאָנדזשעט. מען בעט דאָס יונגעלע אָפּצוברענגען צו יאַקובאָוויטש פּאָמאָרסקא 4.

בייַ מאַגען און דאַרם־בעשווערדען

עס־אַנגעלעגט, שטוהלפערהאַלטונג, וואָרבלעגאַן, שמערץ אין שטערן, בערעכוויץ, הויקען 1—2 גלעזער נאטירליך ביטער־וואסער Franciszka Józefa

א גרינדליכע ריינוגג פון פערדייאונגס־וועג. — צו בעקומען אין אלע אפּטייקען און סקלאד־אפּטיקענס.

אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש
וויזיטירט די בעלכאַטאָווער פאַבריקען

(2) עהערנעכטען האָט אין בעלכאַטאָוו גע־ווילט דער קרייז־ארבייטס־אינספּעקטאָר אינזש. וואָיטקעוויטש, כדי צו בעקענען זיך אויפן אָרט מיט די ארבייטס־בעדינגונגען — און מיט די לוינען פון דער בעלכאַטאָווער אינדוסטריע.

קיין אונטערהאַנדלונגען זענען אין שייכות מיט זיין בעזוך נישט געפיהרט געוואָרען, ווייל ביידע צדדים זענען פערעקשנט — די פאַבריקאַנ־טען ווילען דווקא רעדוצירען די לוינען, און די ארבייטער ווילען דערויף בשום אופן נישט מסכים זיין.

ערפאָלג פון בערטע גערסטען אין „סקאלא"

פרייטאָג האָט אין „סקאלא"־טעאטער אָנגע־הויבען צו שפּילען די נייע יודישע טרופּע מיט בערטא גערסטען בראש.

ס'איז געגעבען געוואָרען מיט ערפאָלג די פּרעמיערע: „איך וויל א קינד". שבת ביינאַכט און אין אָוונט איז די פּיעסע נאָכאַמאָל איבערגע־חזר'ט געוואָרען. דאָס נייע טעאטער מיט דעם נייעם אנסאמבל האָט אויף די צושויער געמאַכט א זעהר גוטען איינדרוק.

היינט אָוונט ווערט ווייטער געגעבען: „איך וויל א קינד".

ר'עטשניצע
פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
17 זגיערזשער 17,
טעלעפאָן 116־33

ס'נעהמען אָן דאָקטוירים פון אלע ספּעציאַליטעטע ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק, ד"ר יוסטמאַן, ד"ר מ. קאַנטאָר, ד"ר ציענע, ד"ר ראַ־קאָווסקי, ד"ר ראָזענצווייג, ד"ר רוזשאַ־נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופּעל, צאהן־ארצט גראָדזיענטשיק־קאַראַשיאָווא ווי אויך וויזיטען אין שטאָט.

רענטגען־בעשטראַלונגען, קוואַרץ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאציע און ערצט.יכע אַנאַליזען.

גוט מאָרגען!

„אוגערקע"־סעזאָן

אַבי ס'איז דאָ אַ תירוץ!

אַ פרוי האָט געהאַט אַנ'איינציג קינד, איז דאָס קינד (פאַר קיין שום יוד געדאַכט) געשטאָרבען.

האָט די מוטער ביטער געוויינט: מיין לאַכטי־גער תירוץ, מיין טייערער תירוץ, מיין גאָלדענער תירוץ!

אַז מ'האָט די מוטער געפרעגט: וואָס עפּעס תירוץ, האָט זי געענטפערט: ער איז דאָך געווען מיין איינציגער תירוץ: האָב איך צובראָכען אַ גלאָז, האָב איך מיין מאַן געזאָגט, אַז ס'קינד האָט עס צובראָכען. האָב איך אויסגעהאַקט אַ שויב, האָב איך געהאַט אַ תירוץ — ס'קינד! איז מיין מאַן היימגעקומען, און ס'מיטאָג איז נישט געווען פאַרטיג האָב איך געהאַט אַ גרייטען תירוץ — ס'קינד האָט געוויינט! — וואו וועל איך איצט בעהמען אַ תירוץ?.

די מעשה מיט יענע מוטער, דערמאָהנט דער איצטיגער אוגערקע־סעזאָן; צו וועמען איהר זאָלט נישט קומען, [illegible] ערט מען אייך — אוגערקע־סעזאָן!

קומט איהר איינמאָהנען אַ וועקסעלע, ענטפערט מען אייך: היינט קומט איהר מאָהנען געלד? — אוגערקע־סעזאָן!

קומט דער בעקער מאָהנען פאַר'ן ברויט, וואָס מ'האָט גענומען איבער די וואָך, ענטפערט איהם די בעל־הבית'טע — אוגערקע־סעזאָן!

שיקט דער מלמד אַ צעטעלע אויף שכר־לימוד, שרייבט דער טאַטע אויף דער אַנדערער זייט — אוגערקע־סעזאָן.

קומט די שניידערקע מאָהנען פאַר די אַנגעפּרט־האַלבען טוץ קליידער, וואָס זי האָט פאַר דער פרוי געמאַכט צום אַרויספאָהר אויף דער דאַטשע, ענט־פערט דער שטרויענער אלמן — אוגערקע־סעזאָן! זאָלט נישט קומען, בעקומט איהר דעם איין־און־וואו איהר זאָלט נישט געהען, צו וועמען איהר איינציגען ענטפער — אוגערקע־סעזאָן!..

געלויבט איז גאָט, אַז ס'איז דאָ אַ תירוץ — אוגערקע־סעזאָן....

אַ חוץ דער סעקוועסטראַטאָר — ער ווייסט נישט פון קיין אוגערקע־סעזאָן!...

אב—נעק

ספּאָרט

רעזולטאַט פון אַ מעטש
בר־כוכבא — טרומפּעלדאָר

דער רעזולטאַט פון דעם נעכטיגען מעטש צווישען „בר־כוכבא" — „טרומפּעלדאָר איז געווען 0:5 (0:3) פאַר „בר כוכבא".

ראַדיאָ־פּראָגראַם
זונטאָג, דעם 26 יוני

10,00 גאָטעס־דינסט. 11,35 פּאָרלעזונג. 11,58 צייט־סיגנאַל. 12,15 מוזיקאַלישער פריה־מאָרגען. 3,25 קאָנצערט. 3,40 פּראָגראַם פאַר קינדער. 4,05 זעלנערישע אוידיציע. 4.45 שפּראַ־כען־ווינקעל. 5.00 קאָנצערט. 6,00 פערשידענע ידיעות. 6,20 טראַנסמיסיע פון טשעכאָטשינעק. 7,15 פערשידענעס. 7,30 רעפּערטואַר פון די טעאַטערען. 7,35 פּאָסט־קעסטעל. 7,50 ספּאָרט־קאָמוניקאַט פון לאָדז. 8,00 טראַנסמיסיע פון קראָקאָ. 8,30 פּאָפּולערער קאָנצערט. 9,50 מע־טעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט און ספּאָרט־ידיעות. 10,05 טאַנץ־מוזיק. 10,40 ספּאָרט־ידיעות פון דער פּראָווינץ. 10.50 טאַנץ־מוזיק.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה, און מענער־שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַ־לאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען.

קוואַרץ־לאָמפּ. עלעקטרישער הייל־קאַבינעט ראַסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט־אָן א פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען,
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע־צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

פאַריזער צוקערלעך

MIKI 20 גר.

פאַר בלוטאַרמע.

JAN WROBLEWSKI

טעאַטער „סקאלא", שרודמיעסקא 17.

אויפטריט פון דער וועלט־בעריהמטער קינסטלערין, שטערן פון ניו־יאָרקער קונסט־טעאַטער

בערטא גערסטען

מיט אַנ'ערשטקלאַסיגען וואַרשעווער און ווילנער אַנסאַמבל.

ס'בעטייליגט זיך אויך די בעליבטע אַרטיסטין קלאַרא סעגאַלאָוויטש

היינט, זונטאָג, 9 אָוענד צום 4־טען מאָל

„איך וויל א קינד"

פּיעסע אין 3 אַקטען פון א. בלום.

ס'בעטייליגט זיך פאָלגענדער אנסאַמבל: גערסטען בערטאַ, סעגאַלאָוויטש קלאַרא, בערסקאַ־פישער, שילער רבקה, ראָזענבלום דבורה, בוזגאַן הלל, בליאַכער שבתי, לאַנדוי שמואל, מעלניק נחום, כטרוגייטש יוסף, שריפּטזעצער לייב.

קינסטלערישע לייטונג: מאַרק אַרנשטיין. טעכנ. לייטער: ק. גוטמאַן.

[illegible]ייניסטער. אָנפיהרונג: ב. אַסס. סופליאָר: מ. אייזענבערג.

בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון „סקאלא"־טעאַטער.

נייער פאהר־פלאן אויף די באהנען

וואס האט אנגעהויבען פערפליכטען דעם 22 מאי, 12 ביינאכט

צוגען וואס גייען אפ פון דער לאדזער פאבריקס־באהן קיין קאלושקי

5.25 מיט א פערבינדונג קיין ווארשא און טאמאשעוו.
7.25 מיט א פערבינדונג קיין ווארשא און טאמאשעוו און פראג.
8.35 (זונטאג און חגאות פון 25־טען מאי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
9.35 (זונטאג און חגאות פון 25־טען מאי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
10.45 מיט פערבינדונג אויף ווארשא.
13.05 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
14.00 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
14.50 קיין סקאזשיסק איבער גאלקובעק, סלאטווין.
15.40 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
16.20 פערבינדונג אויף ווארשא און טאמאשעוו.
16.55 פערבינדונג אויף ווארשא און קאטאוויץ.
18.00 פערבינדונג אויף ווארשא און קראקא.
19.20 דירעקטער צוג קיין ווארשא.
19.45 פערבינדונג אויף ראזוואדאוו און לעמבערג.
20.30 נאר אין ארבייטס־טעג.
21.15 פערבינדונג אויף ווארשא.
22.30 דירעקטע וואגאנעס קיין קריניץ.
0.48 פערבינדונג פון טאמאשעוו און ווארשא.

צוגען וואס קומען אן אויף דער פאבריקס־באהן פון קאלושקי

5.08 פערבינדונג פון קאטאוויץ.
6.10 נאר אין ארבייטס־טעג.
7.00 פערבינדונג פון קראקא (דירעקטע וואגאנעס פון קריניץ).
7.30 נאר אין ארבייטס־טעג.
7.50 נאר אין ארבייטס־טעג.
8.12 לויט דער נויטיגקייט, פערבינדונג פון קראקא
9.46 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, טשענסטאכאוו.
12.45 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, טשענסטאכאוו, קאטאוויץ.
15.29 פון קאלושקי.
16.00 פון ווארשא דירעקט.
17.15 פערבינדונג פון ווארשא.
20.10 פערבינדונג פון ווארשא, טאמאשעוו, קראקא
21.25 אין יום־טוב־טעג.
22.00 אין יום־טוב־טעג.
22.35 דירעקט פון סקאזשיסק איבער סלאטווין, גאלגובעק.
23.18 פערבינדונג מיט טאמאשעוו, קאטאוויץ, קראקא
8.05 גייען אפ קיין אנדזשעיעוו.
8.59 קומען פון אנדזשעיעוו.

צוגען וואס גייען אפ פון קאלישער באהן־הויף

קיין ווארשא 4.32, 7.28, 12.38, 17.54.
קיין גלאוונא 10.15.
קיין לאוויטש 15.35, 20.05.
קיין קראטאשין 2.10 פערבינדונג מיט פויזען.
קיין לאסק (נאר זונטאג און חגאות) 8.30, 13.40.
קיין אסטראוו 9.35 (פערבינדונג מיט בערלין) 15.30 .19.35
קיין פויזען 12.07, 15.20, 22.00 (פערבינדונג מיט בערלין) 1.25 (איבער קוטנא) 9.00, 13.00 .21.00
קיין טשענסטאכאוו (דורך זד. וואליע, הערבי) 18.00
קיין קאלושקי 0.53 (פערבינדונג מיט טשארנאזשעק, ראדוואזשיו). 8.05 (פערבינדונג קיין טאמאשעוו), 20.06 (דירעקטע וואגאנעס קיין לעמבערג און סקאזשיסק).
קיין דאנציג און גדיניע 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20 (דירעקטער קיין גדיניע).
קיין טשעכאטשינעק 13.00 (דירעקט).
קיין פלאצק 21.20.
קיין קוטנא 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20.

צוגען וואס קומען אן אויפ'ן קאלישער באהן־הויף

פון קוטנא 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.58
פון גדיניע און דאנציג 5.00, 7.55 (דירעקט), 19.58
פון בידגאשטש 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.50
פון ווארשא 9.25, 11.53, 21.40, 57
פון לאוויטש 7.25, 19.05.
פון גלאוונא 7.25, 11.53, 14.[illegible], 19.05, 21.48, 1.57
פון פויזען 4.20, 7.18, 12.24, 19.40, 0.45.
פון בערלין 7.18, 19.40,
פון קראקא און קאטאוויץ 4.13, 18.40.
פון לעמבערג דורך סקאזשיסק דירעקט 8.52.
פון טשענסטאכאוו דורך זדונסקא וואליע 19.12.

באטיצעס פון א ראדיא־אמאטאר

ווי־אזוי צו פארלעגען אן־אנטענע אויף זומער־וואוינונג?

וועלענדיג פארלעגען אן־אנטענע אויף דער זומער־וואוינונג, דארף מען מיט זיך מיטנעהמען פאלגענדע מאטעריאלען: 50 מעטער אנטענע־דראט, זעקס אייער־איזאלאטארען, זעקס מעטער שנור אויף צוגופצובינדען די איזאלאטארען, א גומי־רעהרעל פון דרייסיג צענטימעטער די לענג, א איזאלירטען קאבעל פון דריי מעטער די לענג אויף צו פעראייניגען דעם אפאראט מיט'ן אנטענע־שליסער (פרזשעלאנטשניק), דרייסיג אויף זעכציג צענטימעטער צינק־בלעך פאר דער בעערדיגונג, א קליינע טובע „טיגאל" צו לייטען און אן־אנטענע־שליסער. דאס בעערדיגען מיט בלעך איז איבעריג, אויב אין דער שטוב געפינט זיך וואסער־לייטונג.

נאכ'ן אנקומען אויפ'ן ארט, דארף מען קודם־כל אויסזוכען דאס פאסיגסטע ארט, וואו צו פארלעגען די אנטענע. מען דארף זיך בעמיהען, אז די אנטענע זאל זיין וואס העכער און דער אפפיהר־דראט (אדפראוואדזעניע) זאל זיך געפינען ווי ווייט מעגליך איבער דער ערד און נישט איבער דער געביידע.

רעכנאך דארף מען אפשניידען פון דעם אנטענע־דראט עטליכע מעטער פאר דער בעערדיגונג. דעם איבערגעבליבענעם אנטענע־דראט ציהט מען אויס אויף דער ערד צווישען די צוויי פונקטען, וואו מען וועט איהם שפעטער פעסטהענגען. צו די עקען פון דער אנטענע ווערען צוגעבונדען די אייער־איזאלאטארען צו די פרייע עקען פון די איזאלאטארען בינדט מען צו שטריק פון איין־צוויי מעטער. דעם אפפיהר־דראט פעראייניגט מען און מען פערלייט מיט דער אנטענע. ערשט איצט ציהט מען ארויף די אנטענע אין דער הויך און מען פעסטיגט זי מיט דער הילף פון די שטריק, וואס זיינען צוגעבונדען צו די איזאלאטארען. אין פאל, אויב די אנטענע איז פערלעגט געווארען צווישען צוויי בוימער, טאר מען די אנטענע נישט צו שטארק אנציהען, פערקעהרט, מען מוז זי אפילו לויז אויפהענגען, כדי צוליב דעם ווינד, וואס וועט שאקלען די בוימער, זאל די אנטענע נישט פלאצען. מען דארף אויך אכטונג געבען, אז די אנטענע און דער אפפיהר־דראט זאלען אויף זייער וועג אין דער לופט נישט אנריהרען קיין שום זאך, ווי די צווייגען, בוימער, דאך, רינגע א. אז. וו. דער־נאך בויערט מען דורך א לעכעל אין דער פענסטער פוטרינע און דורך דעם לעכעל פיהרט מען דורך דאס גומענע רעהרעל. דער אפפיהר־דראט פון דער אנטענע ווערט דורכגעצויגען דורכ'ן גומענעם רעהרעל און ווערט צוגעשרויפט צום מיטעלסטען קאנטאקט פון אנטענע־שליסער, וואס געפינט זיך אין דער שטוב.

איצט טרעט מען צו צו מאכען די בעערדיגונג. אין פאל, ווען אין דער דירה געפינט זיך וואסער־לייטונג, דארף מען בלויז דעם דראט, וואס מיר האבען בעשטימט צו דעם צוועק, צולייטען צו דער וואסער־רעהר און דעם אנדערען עק פעראייניגען מיט'ן אנטענע־שליסער. אויב אבער א וואסער־רעהר געפינט זיך נישט אין דער שטוב, דארף מען ביים פענסטער, וואו די אנטענע ווערט אריינגעפיהרט אין דער שטוב, מאכען א גרוב אין דער ערד פון איינס־צוויי מעטער די טיף און אהין אריינווארפען די בלעך, צו וועלכען עס איז צוגעלייט געווארען דער דראט פון דער בעערדיגונג. די בלעך אין גרוב דארף מען נאך פערשיטען מיט זאלץ, אריינגיסען עטליכע עמער וואסער און ערשט דערנאך צוריק פערשיטען מיט דער ערד. דעם צווייטען עק פון דער בעערדיגונג דארף מען ווי פריהער פעראייניגען מיט'ן אנטענעשליסער. אויב נישט ווייט פון הויז געפינט זיך א ברונעם, טייך, אדער א שטעהענדיג וואסער קאן מען, די בלעך אנשטאט אין גרוב גלייך אהין אריינווארפען און די בעערדיגונג איז פארטיג.

דעם איזאלירטען קאבעל טיילען מיר אויף צוויי העלפטען: איין עק פון איין טייל פעראייניגען מיר מיט'ן אויבערשטען קאנטאקט פון אנטענע־שליסער, דעם צווייטען עק פון צווייטען טייל מיט'ן אונטערשטען קאנטאקט און מיר האבען שוין די צוויי דראטען, וואס פיהרען צו דער „אנטענע" און „ערד" פון „ראדיא־אפאראט". מען טוט אן די הער־טרייבלעך און מען הערט שוין די ראדיא־אודיציע.

נאכ'ן סוף פון דער אודיציע מוז מען די אנטענע אונבעדינגט פעראייניגען מיט דער ערד.

שיטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערנאווא 15
לינקע אפיצינע, 1־טער שטאק.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקהייטען
11־טען ליסטאפאד 9
(קאנסטאנטינער). טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אן לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12.

Dr. E. Gutman
קינדער־קראנקהייטען
גדאנסקא 26, טעל. 173-00
ארדינירט טעגליך אין לאדז פון 9—11 פארמיטאג
און אויף ווילשניאווא־גורא
willa Rogowskiego טעגליך פון 4.30—7 אווענד.

Dr. M. Lerner
choroby dzieci
Zachodnia 64, tel. 113-09
przyjmuje codziennie (z wyjątkiem niedziel od godz. 2–4
i na Wiśniowej Górze (willa Szefnera) od godz. 8–9 rano i od 5–9 wiecz.

Dr. med. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מאגען־שוועכע־בעהאנדלונג
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד
זונטאג און יום־טובים פון 9 — 1 בייטאג.

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ־פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקנס

„SANATO"
כירורגיש־וועכנעריז־אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1־טע און 2־טע קלאס
גינעקאלאגיש־וועכנעריז־אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד. רייטלער־סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2־טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס־מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאמאוו
כירורגישע אבטיילונגען ד"ר מעד. מ. סאנמאר.

פרישע היימישע מיטאגען
צו ביליגע פרייזען ווערען ארויסגעגעבען טעגליך ביי
א. דארענבוש
64 פילסודסקי־גאס 64
רעכטע אפיצינע, פארטער, וואוינונג 15.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען

Doktór Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choróby skórne, weneryczne
i moczopłciowe
(Naświetlania promieniami Roentgena)
Przyjmuje od 8[30] do 9½ rano, od 1-ej do 2[30] pp. od 6 do 8[30] w., w niedzielę i święta od 9 do 11[30] rano.

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

א געוועלב
אויף זאוואדזקא 11
צו פערמיטען.
אינפארמאציעס: ביי ה. קרול. אגראדאווא 4
טעל. 139 09 3856

כעמיש־
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאגיסטער
נ. שאץ
פיעטריקאווער 37
פראנט, 2 שטאק.
אנאליזען פון קאל, אורין
רייכען און אנד.
מעסיגע פרייזען.

ENGLISH
פאראנפענגער און פארגעשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור
ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר "Mir"

לעכער
אויף דער מאשין ווערען אויסגענייט
שרודמיעסקא 8.
ביי ג. נארדמאן

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קעסעל און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גענייטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען סיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשע פראפעסאר
דאקטאר בראכירעווינר בעזוכטינען זיכער דעם שטערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, גלייכבייגען מיט הייל־נארכעטען און שפאלטען טאר פערקרימטע פיס און פלאט־פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש־לער, פראפ. ד"ר פר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מען נעהמט אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.
דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק פאר דעם הייל־ארטאפעדישען גארטען, האט עס האט פערלענגט מיין 18־יעהריגער טאכטער דער ה' ד"ר י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 מיין טאכטער איז געווען קראנק אויף פערקרימונג פון קרייץ־ביין.
פישעל ווילדמאן.

Z PRAWAMI GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH
Żeńskie Gimnazjum Tow. „Kultura"
Łódź, Wólczańska Nr. 123 (tel. 174-85)
Egzaminy do wszystkich klas gimnazjum wyższego oraz do klas przygotowawczych (A., B., C., D., I, II, III) rozpoczną się dnia 24 b.m. Opłaty niskie. Dla niezamożnych ulgi.
Do klasy A przyjmuje się dzieci bez umiejętności czytania i pisania.
3914 Dyrektorka
Helena Manugiewiczowa.

אנאנסען אין נייעם פאלקסבלאט
האבען גרעסטען ערפאלג!

ביליגער ווי איבעראל

אויפ׳ן זומער-סעזאן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויספאר-ביטונג. לעזשאקעס, האמאקעס, קינדער-בענקעלאך, אייזערנע צו-לייג-בעטלעך, מאטראצען. ספאר-וועגעלעך צו פאבריקס - פרייזען אמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁOŻEK
66 Piotrkowska 66

באמ.: כ׳בארג אויס בעטלעך אויף זומער-וואוינונגען

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

מצבות פון 30 זל. אן

ביז צו די טייערסטע גראניט-דענקמאלען

פיהר איך אויס ביליג און סאליד. אויף וואונש בעזוך איך די ג׳ קונדשאפט אויך אויף דער פראווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג פירמע „GRANIT„
לאדז, פאמארסקא 39.
3138

אלע דארפען וויסען

אז די פירמע

פערדער זגערזשער 7

לוטאמירסקא 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אמביליגסטען צו קויפען

דאמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען, וואס איז ספעציעל צוגעגרייט געווארען אויף דעם קומענדיגען יום-טוב און גלייכצייטיג ווערט אנגענומען צו איבערפאסאנירען מענער- און דאמען-היטען פון גאר אלט אויף גענצליך נייע און אלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג. געדענקט די אדרעסען!

DR. MED. J. ŁUBICZ

כירורג-ארטאפעד
פאלודביאווא 9, טעל. 17-183

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער אייגענע פראצאווניע פון זעמפלינצע ארטאפעדישע שטיצען ווי: מקלאדקעס אויף פלאטפוסען, היגיענישע הענד און פיס, גארטעלען א. אז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

קאמוניקאט

פון דער יוד. טעאטער-סטודיע אין „הזמיר"

אויפ׳ן נייעם ארבייטס-יאהר ווערען אנגענומען נייע מיטגלידער (רינס). איינשרייבונגען קומען פאר אלע טאג פון 9—10 אווענד (אויסער פרייטאג און שבת) אין סעקרעטאריאט פון דער סטודיע.

בעמערקונג: די קאנדידאטען מוזען בעזיצען עלע-מענטארע בילדונג און גוטע קענען די יודישע שפראך אין ווארט און שריפט.

אכטונג, קרעדיטארן!

אלע, וועלכע עס קומט געלד ביי יחיאל פאיאנק, לאדז גדאנסקא 12 (פריהער זשעראמ-סקיעגא 27) און זענען פעראינטערעסירט זייערע חובות צוריקצובעקומען אויך ווען עס זאל זיין פערבונדען מיט אן׳אופפלאשטש, ווערען געבעטען ביז דאנערשטאג זיך צו ווענדען צו דער פירמע סטאלינסקי און ליפשיץ, אלעע 1. מאי 82, טעל. 17-162, כדי פארצונעהמען א געמיינזאמע אקציע.
3583

Dr. med.
W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואלינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבען קינא „טשארי") טעל. 72-134
נעהמט אן פון $2^1/_2$ — 4 און פון 7 — 8 אווענד

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע „לאקאלען" אין אלטע און אין נייע היזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה-געלד, גע-וועלבער, געשעפטס- און פאבריקס-לאקאל׳ען. מעב-לירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פלעצער און פער-שידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. באר דורך דער ביורא „לאקום", וואס ערלעדיגט פינקטליך און סאליד. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג, פיעט-ריקאווער 62, פראנט, 2. שטאק, טעל. 15-166, מיטטיג פון 8 פריה ביז 8 אווענד.

צו פערמיטען א וואוינונג פון איין צימער און קיך, ווי אויך א לאקאל אויף א ווערקשטאל. קילינסקיעגא 89, ביים ווירט פון 2—4 נאכמ. 3967

א שטוב מיט א בעזונדערען איינגאנג אויפ׳ן ערשטען שטאק צוצוגעבען. זאוואדזקא 33, ביי קליין
3966

א הערן- און דאמען-פריזיר-סאלאן מיט פולער איינריכטונג אין פרייזווירדיג צו פערקויפען. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

ביליג צו פערדינגען א געוועלב אין הויף, נאוואמיעסקא 4, אין דער עקספעדיציע.
3915

פערשידענעס

א שותף צו אנ׳איינגעפיהרטע פאבריק פון וואטאלין, אויך קען מען אויסארבייטען פערשידענע שטריק-זאכען, ווערט געזוכט מיט קאפיטאל. ביין אליין א גוטער פאכמאן און א פערקויפער. אפערט אונטער „שותף" אין אדמ.
2953

מאטארען עלעקטרישע (נייע און געניצטע) ביליגסטע קוועלע, רעפאר אטור-ווערקשטעלען. בוי פון אויפרודערער און רעגולאטארען. עלעקטרישע אינסטאלאציעס אלער ארט. נעאנאווע רעקלאמען.
Inż. J. Reicher i S-ka, Południowa 28,
tel. 210-00
395

Masaże odtłuszczające, estetyka twarzy oraz upiększenia wykonuje dyplomowana kosmetyczka w perfumerji Piotrkowska 59. Ceny najniższe. 3711

קויף און פערקויף

איך וויל פערקויפען א זינגער׳ס 3 פעדים-דיגע אבערלאק אין בעסטען צושטאנד זעהר ביליג. צו ערפאהרען אין אדמיניסטר.

פרייע פאסטענס

ס׳ווערט געזוכט א זאקען-ארבייטער וואל-בארסקא 37, 3-טער שט. ביי לאבערשטיין.
3962

מיר עמפפעהלען

אויף זומער:

באדע-מאנטלען
ערשטקלאסיגע אויספיהרונג

כחורות אויף באד-מאנטלען

באדע-ליילעכער

האנטיכער
אין אלע קאלירען מוסטערן און גרויסען

דיוואניקעס - FROTTE

באד-קאסטיומען
פאר דאמען, הערען און קינדער
אין א גרויסען אויסוואהל

פיזשאמעס
פאר דאמען און הערען
געשמאקפול צוזאמענגעשטעלטע פארבן

זומער-שטאפען
אין פערשידענע סארטען
אין גרויסען אויסוואהל

פלאושע-היטעלעך
ווייסע און קאלירטע

לעזשאקעס
אין א גרויסען אויסוואהל

אמעריקאנער פאטעלען
ציגעלייגטע

לייווענד אויף מארקיזען
אין פערשידענע פארבען

לייווענד אויף כאדניקעס
אין פערשידענע פארבען

לייווענד אויף לעזשאקעס
גרויסער אויסוואהל פון קאלירען

טישטוכער פאר גערטנער
אין פרעכטיגע פארבען און מוסטערן

וועש פאר דאמען, הערען און קינדער
אין דער בעסטער אויספיהרונג
צו קאנקורענץ-פרייזען

מיר מאכען אויפמערקזאם דער ג׳ קונדשאפט, אויף אלע אנדערע ווירזעווער סחורות, הויפטזעכליך פון ביז איצט נאך נישט בעקאנטער מארקע **OK** העכסטער קוואליטעט.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס
אייזען - ניקעל-
בעטען
מאטראצען
„Patent" ספרענזשינאווע
ווישימאטשקעס אמעריקאנער
צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער
„DOBROPOL", Łódź
Piotrkowska 73 (אין הויף)

ליפשיץ

פאר
גראםישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמפפעהלט

די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז

מיצקעוויטשא 104
„גוטענבערג"
טעל.: 24-241

Dr. med.
Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעהמט אן פון 8—11 פריה, 12.30—1.30 מיטאג און פון 5—9 אווענד, זונטאג פון 10—1.
פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע - פרייזען.

Zarząd Telefonów Łódzkich

podaje do wiadomości P. T. Abonentów, że wyszedł z druku nakładem Ministerstwa Poczt i Telegrafów

SPIS ABONENTóW

PAŃSTWOWYCH i KONCESJONOWANYCH SIECI TELEFONICZNYCH W POLSCE NA ROK 1932/33 (z wyjątkiem m. st. Warszawy).

W myśl § 72 przepisów Rządowych — str. 15 Spisu — każdy abonent obowiązany jest nabyć do każdego telefonu głównego jeden egzemplarz powyższego spisu.

Spisy w cenie zł. 2.50 za egzemplarz będą roznoszone PP. Abonentom do domów, nie należy przeto zgłaszać się po nie do Zarządu Telefonów.

Cena Spisu dla aparatów dodatkowych pozostaje ta sama jak dla aparatów głównych, przy rządaniu zaś większej ilości Spisów, oraz dla osób postronnych, cena egzemplarza wynosi zł. 5.—

Do każdego Spisu dołączona będzie bezpłatna broszurka, zawierająca przedrukowany z ogólnopolskiego Spisu „Spis Ahonentów Łódzkiej Sieci" wraz z miejscowościami podmiejskiemi.

Jednocześnie zawiadamia się, że wyszedł z druku NUMEROWY SPIS abonentów Łódzkiej sieci telefonów, który jest do nabycia w biurach PAST, przy ul. Al. Kościuszki 12 w cenie zł. 3. gr. 50. 3952

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז״וו
צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00-191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

דאס פון לאנג שוין ערפאלגרייכע

7-קלאסיגע חדר-שולע

פון

„אור תורה" ש.ד.זשולטי

פילסודסקיעגא 22. רעכטע אפ. 2. שט.

מאכט בעקאנט, אז צום נייעם שול-יאהר 1932/3 ווערען אנגענומען שילער פון 7 ביז 14 יאהר אויף לימודי קודש, ווי אויך לימודי חול.

קינדער ביז 7 יאהר ווערען ספעציעל געפיהרט.

פרייזען ביליגע! ערפאלג געזיכערט!

די קאנצעלאריע איז טעגליך אפען פון 9—2 און 4—9.

אבאנעמענט-פרייז [illegible]
[illegible] 4 [illegible] 60— [illegible] 40— [illegible]
[illegible] 8 [illegible] 18— [illegible] 12— [illegible]
[illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. [illegible] i D. [illegible] Redaktor odpowiedzialny: [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", [illegible]